СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

ІДЕЯ і ЧИН

Видає Провід ОУН

Рік II. 1943 № 2.

Іван Климів-Легенда
1909-1942

Дня 4 грудня 1942 року згинув у Львові, замордований звірськими тортурами німецького гештапо б. Краєвий Провідник і член Проводу ОУН - сл. п. Іван Климів-Легенда.

ЗМІСТ

стр.

1. Наказ Урядуючого Провідника ОУН . . . . . . 1.
2. Впали на полі слави . . . . 2.
3. Зі слова Урядуючого Провідника ОУН на 1943 рік . . . . 5.
4. Вировий М. В. : Революційний фронт українського самостійництва 6.
5. Садовий В. В. : До основ нашої міжнародньої тактики . . 12.
6. Степанів О. І. : За правильний підхід . . . . . . 19.
7. Діброва І. В. : Навколо осі . . . . 24.
8. На манівцях опортуністичної політики . . . . . . 28.
9. Вістки . . . . 30.
10. Документ ганьби
11. Остереження

З наших пресових видань

— **ІДЕЯ І ЧИН** — видає Провід ОУН чч. 1 до 2.
— **ЗА САМОСТІЙНІСТЬ** — альманах 1942.
— **ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ** — випуск І. 1942.
— **ВІСНИК УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ** — ч. 11. 1943.
— **ЗА САМОСТІЙНУ УКРАЇНУ** — видає ОУН на ОСУЗ — ч. 7. 1943.
— **ВІЛЬНА УКРАЇНА** — видає ОУН на Півн. ЗУЗ — ч. 2. 1943.
— **ЮНАК** — видає Українська Націоналістична Молодь на ЗУЗ ч. 10. 1943.
— **ВІСТІ** — видає ОУН на Півд. СУЗ ч. 3. 1943.
— **ІНФОРМАТОР** — видає ОУН на Півн. ЗУЗ — ч. 3. 1943.

З наших видань 1942 року

— НЕПОВНИЙ ТЕКСТ ПОСТАНОВ II. КОНФЕРЕНЦІЇ ОУН
— П. Коваль: УКРАЇНА, якою була, якою є і якою буде. Київ (два наклади)
— Арсен Панасенко: РОКИ РЕВОЛЮЦІЇ І ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ
— Переклад двох розділів А. Гітлера: МАЙН КАМПФ
— СВЯТО ЗБРОЇ І СВЯТО ПЕРЕМОГИ (матеріяли)
— П. Дума: ЛИЦЕМ ДО НАРОДУ (пропагандивні вказівки)
— ДМИТРО МИРОН-ОРЛИК — пропам'ятна книжечка
— Святочні карточки з нагоди 23. V., 30. VI., 31. VIII., 1. XI.
— ЗА УКРАЇНУ — співаник

З наших видань 1943 року

— ЗА ЩО НАМ БОРОТИСЯ?
— ЗА УКРАЇНУ — співаник, наклад другий

16

ЧЛЕНИ ОУН!
УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ!

Друга Івана **Климова - Легенди,** б. члена Проводу Організації Українських Націоналістів і Краєвого Провідника Західніх і Північно-Західніх Українських Земель, немає між живими. Закатований звірськими тортурами посіпак німецького гештапо, Він згинув ні одним словом не зрадивши тайни Організації.

„Не скажу ні слова" — цією постановою, принятою Ним ще на волі, кинув гордий виклик ворогові і смерті та виконав обов'язок члена Організації.

Життя друга Легенди — це життя одного з Провідників Української Революції, який всеціло, без решти віддав себе на службу нації та боротьбі за її визволення, за відбудову Української Самостійної Держави.

Незломний характер, фанатик Ідеї, невтомний борець-організатор, дисциплінований Вояк Революції — це Його прикмети.

Друже Легендо!

Твоя смерть рівна смерті безсмертних лицарів Української Нації Дмитра Байди-Вишневецького і Дмитра Данилишина, та лишиться в пам'яті поколінь, як символ гордості і незломної та непереможної сили духа українського воїна-революціонера. Твоя, жорстоко завдана Тобі смерть, кличе нас до помсти і її ми сповнимо.

Члени Організації!

Життя і героїчна смерть Вашого Друга і Провідника хай буде взірцем для всіх тих, що в боротьбі попадуть в руки ворога.

На жертві Його життя кріпіть свою постанову й присягу не зійти зі шляху революційної боротьби з окупантами і довести її до рішального переможного бою за здобуття Української Самостійної Соборної Держави. Його незломний дух хай веде Вас в дальшій боротьбі за Вашу Ідею в глибокій відданості й вірності Українській Нації та Революції.

м. Постою, в січні 1943.

Слава Україні!

Максим Рубан
Урядуючий Провідник ОУН.

ВПАЛИ НА ПОЛІ СЛАВИ

Німецькі окупанти розстріляли слідуючих українців членів і нечленів ОУН в дні 27 листопада на полі Чортків — Ягольниця:

1.	о. Витвицький Павло	священик
2.	Сатурський Степан	солтис
3.	Мельничук Василь	мгр. права
4.	Сельський Роман	інженер
5.	Сорук Микола	
6.	Содорук Володимир	
7.	Сливка Юра	
8.	Магера Богдан	учитель
9.	др. Коссак Олекса	адвокат
10.	Ліцовський Богдан	
11.	Тихович Володимир	абсольвент
12.	Тулівський Степан	
13.	Парасюк Михайло	абсольвент
14.	Григорович Дмитро	учитель
15.	Левицький Володимир	
16.	Юрах Василь	урядник
17.	Закшевський Стах	учитель
18.	Кушнірик Петро	рільник
19.	Миськів Іван	
20.	Станиславів Михайло	директор друкарні
21.	Копач Михайло	складач
22.	Ходорівський Михайло	складач
23.	Пришлюга Іван	складач
24.	Бідованець Теодор	купець
25.	Печерський Михайло	секретар громади
26.	Ревуцький Осип	рільник
27.	Ревуцький Микола	учитель
28.	Терлицький Микола	рільник
29.	Бабак Іван	крамар
30.	Змисловий Петро	рільник
31.	Кобелецький Іван	”
32.	Гамаровський Микола	”
33.	Патик Михайло	”
34.	Мельникович Осип	солтис
35.	Мельникович Михайло	рільник
36.	Сілецький Михайло	”
37.	Жовнірчук Микола	”
38.	Чайка Осип	солтис
39.	Немерівський Осип	рільник
40.	Магур Василь	”
41.	Борис Іван	”
42.	Васишак Іван	купець
43.	Гаргас Ілько	крамар
44.	Шопт Михайло	рільник
45.	Бурко Михайло	”
46.	Сорока Петро	секретар громади

47.	Борис Степан	солтис
48.	Номерівський Степан	рільник
49.	Панчишин Юрій	дяк
50.	Гірняк	робітник
51.	Мудрий Володимир	урядник
52.	Попель Василь	інж. тех.

Того ж дня впало від німецьких куль у Львові 28 українців, між ними:

1. ЛАПУНЬКА ОМЕЛЯН
2. ОПАРІВСЬКИЙ ЛЕВ
3. Інж. ПИСЕЦЬКИЙ

(Повний список розстріляних у Львові подамо в слідуючому числі)

Розстріляні гештапом на ОСУЗ:

1. СТЕПАН КУМИН — Кривий Ріг
2. ІВАН ПОТАПЕНКО — Валявка
3. Інж. СЕРГІЙ ШЕРСТЮК — Кривий Ріг
4. АННА МАКСИМЕЦЬ — Кривий Ріг
5. ТЕОДОР НАЙДИЧ — Кривий Ріг
6. РОМАН БАРДАХІВСЬКИЙ — Джанкой (Крим)
7. МИХАЙЛО ЛЮБАК — Джанкой (Крим)
8. СТЕПАН ПАНЬКЕВИЧ — Джанкой (Крим)
9. Н. ВІРЛИК (пс. Михайло Бурій) — Запоріжжя
10. СТЕПАН ДЕРЖКО — помер від побоїв в тюремній лічниці в Сталіно.

Про обставини смерті 52-ох українських політв'язнів, розстріляних дня 27. XI. 1942. на полі Чортків-Ягольниця (Західня Україна), містимо зізнання очевидців.

В'язень, що вернув тепер з Чортківської тюрми і був присутній при підготовці до екзекуції, (він користувався більшою свободою рухів, бо сидів за посполитий проступок), передає слідуюче:

Дня 24. XI. год. 11 перед полуднем прийшов до камери ключник Савчинський — поляк з с. Калинівки п. Чортків і заявив, щоб за п'ять хвилин було готових відійти до праці 10 чоловік. По хвилині, як вернувся ключник зголосилось ще п'ятеро охотників, разом 15 осіб.

Зголошені до праці з'їли обід на коридорі, і незадовго приїхало вантажне авто і повезло їх на означене місце (шлях Чортків-Ягольниця Нова). На подвір'ю бувшої польської порохівні їх виладували і пігнали копати яму у віддалі 250 метрів від гостинця. Яму копали 6 метрів довгу, 3 широку і 4 глибоку. Цією підготовчою акцією кермувало Чортківське гештапо. Про акцію розстрілу знали всі політв'язні, але думали, що акція буде спрямована проти жидів.

27. XI. год. 11 перед полуднем на в'язничному подвірі з'явився спецвідділ гештапо в числі 5 осіб. В тій хвилі почали виводити в'язнів з другого поверху і всаджували до критого авта та повезли на місце розстрілу. Крита автомашина їхала вперед, а вслід за нею спецвідділ в віддалі 10 метрів. О год. 13·30 цей відділ вернувся по решту в'язнів, котрих також повезли на місце страти. При всаджуванні на авто відбирали від в'язнів теплий одяг, як пальта, куртки і все це складали під в'язничний мур. Тільки священикові позволили всісти на авто в пальто. Частина в'язнів, всідаючи на авто, була цілком зрів-

новажена та задержала горду поставу в відношенні до німців, кидаючи в їх сторону якісь слова (що говорили, очевидець не чув, бо перешкоджував гуркіт моторів). Деякі з в'язнів були дуже прибиті. Скоро авто вернулося і з нього вивантажили чоботи, черевики і убрання розстріляних. Відтак забрали на авто тих, що копали яму, і привезли їх засипати. Яма була вже злегка заличкована, тільки в одному розі ями виглядав закривавлений череп. Крім того на снігу в поблизу ями лежав лист, калоші і синя мазепинка. Коли один із в'язнів підняв все це, то німак, який пильнував цієї роботи, наказав, кинути все це в яму і пригорнути землею. Пригортаючи, закидували яму великим камінням і відламками бомб, а зверху поклали величезні шини. Знайдено також поблизу ями чотири луски, проміру 6,35, якими дострілювано в'язнів (розстрілювано з кулемета).

Другий очевидець подає, що при виконуванні розстрілу німці обставили дорогу і завертали проходячих у віддалі півтора кілометра від місця екзекуції. Однак, очевидець вилегітимувався, що має важливі урядові справи, і тюремник пропустив його, але коло 50 метрів від місця розстрілу задержав його гештапівець і наказав минути заборонену полосу. Коли проїзджаючий був у такій близькій віддалі, побачив надїзджаючі закриті авта, котрі зупинилися над ямою і зараз висіла група людей. Всі в'язні були босі і тільки у сорочках. Зараз підїхало авто з кулеметом і зараз посипалися стріли по стоячих над ямою. Дехто впав відразу до ями, а інші повалились на сніг. Все затихло. Не було чути ні стогону ні крику, тільки лунали револьверові стріли, котрими добивали жертви.

*
* *

Знову поніс український нарід, що бореться за Українську Самостійну Державу, великі втрати з рук німецького окупанта. Кривавий морд гештапівських посіпаків на цих безвинних українцях струснув сумлінням усього українського народу та є одним з дальших жорстоких виявів німецької окупації на Україні. Хто по цій кривавій рані, завданій українському народові, ще й далі спекулює на співпрацю з німецькими займанцями та намагається обдурювати маси, той явний агент гештапо і зрадник України.

В сучасний момент розвал Німеччини являється невідкличним, і безглузна німецька політика на Україні доходить до свойого завершення.

Помиляються одначе німецькі окупанти, коли думають, що український нарід дасть себе безборонно нищити. Безвинно пролита українська кров буде помщеною.

Тяжкі втрати не зломлять волі українського народу до дальших змагань. Сьогодні українські народні маси стоять у важкій, але справедливій боротьбі за УССД. Права нашого на самостійне існування не позволимо нікому в нас відібрати. Удари об'єднують і скріпляють нас. Сьогодні плече-об-плече стоять українські селяни, робітники й інтелігенти в одних лавах боротьби: Їх веде революційна ОУН. Ми видержимо на свойому шляху аж до повного знищення окупантів і відбудови Української Самостійної Соборної Держави.

ЗІ СЛОВА УРЯДУЮЧОГО ПРОВІДНИКА ОУН НА 1943 р.

18

ДРУЗЯМ-революціонерам, членам Організації Українських Націоналістів і всім українським самостійникам і борцям, що в тяжкій, нерівній боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу, в обороні прав українського народу за його самостійне і незалежне життя, — згинули в тюрмах, концентраційних таборах, розстріляні, чи помордовані нелюдськими тортурами, або виснаженням з рук німецького окупанта, — що терором грабунком і насиллям намагається знищити український народ на його прадідівській, кров'ю й потом здобутій землі, — всім, що згинули, а не зрадили Ідеї і Організації — віддаємо сьогодні глибокий поклін, а їх життя, змагання жертву й героїзм, ставимо як взірець для всіх сучасних і майбутніх борців та як священне зобов'язання дальшої боротьби за Українську Державу та помсти за їхні тортури й смерть.

Провідникові О. У. Н. Степану Бандері і Голові Українського Державного Правління Ярославу Стецьку та усім друзям членам і нечленам О. У. Н., українським самостійникам, що зараз перебувають в німецьких та большевицьких тюрмах та концентраційних таборах, шлемо гарячий революційний привіт, побажання витримати важкі тюремні дні й знущання та запевнення нашої незломної волі боротися аж до повної перемоги Української Національної Революції та відбудови Української Самостійної Соборної Держави.

Українським Родинам, що на шляху визвольної боротьби українського народу стратили своїх батьків, мужів, синів та дочок і віддали цим для України все, що найдорожчого вони мали, висловлюємо щире співчуття з приводу їх жертви та зачисляємо до перших громадян Української Держави.

Українським Матерям, що поблагословили своїх дітей на трудну визвольну боротьбу та з великим болем, але гідно прийняли жертву їх життя, висловлюємо глибоке признання та ставимо як зразок Української Матері-патріотки.

Всьому українському народові, селянам, робітникам і інтелігентам на всіх землях України і поза нею, що сьогодні живуть серед тяжких воєнних умов, засуджені на знущання й експлуатацію окупантів, на виснажуючі примусові праці у таборах полонених, або в лавах окупаційних армій змушені боротись за ворожу справу, — бажаємо переможно витримати теперішній стан та кличемо до спільної революційної боротьби проти наїзників в ім'я Української Самостійної Соборної Держави.

Членам О. У. Н., що на наш наказ пішли і стоять на різних, найбільш загрожених стійках революційно-визвольної боротьби українського народу, і всім безіменним борцям-самостійникам по цей і той бік фронту, — складаємо признання за їхню дотеперішню, повну відданості й посвяти роботу, шлемо побажання віри, незломності, завзяття й успіхів у дальшій роботі та остаточної перемоги в боротьбі за нашу ідею.

Передаємо наш революційний привіт всім тим народам, що в теперішній момент ведуть боротьбу проти наїзників за свої національні держави.

Закликаємо інші поневолені народи, зокрема народи Сходу Европи, стати до визвольної боротьби проти німецьких і московсько-большевицьких окупантів під гаслом свободи народам і людині в ім'я самостійних національних держав.

Засуджуємо зрадників українського народу і української визвольної боротьби, що стали на службу окупантів і помагають їм поневолювати Україну, всіх цих поцейбічних політичних спекулянтів і „вождів", платних дорадників німецькпго окупанта зпід стягу різнородних „комітетів", редакторів німецьких газет на українській мові, зрадницьких фолькедойчів дольмечерів при поліції або прямо агентів і провокаторів, та увесь чужонаціональний елемент на Україні, що послуговується перед окупантами, а також всіх т. зв. керівників українського народу, народніх комісарів УССР і других наємників Кремля по той бік фронту. Скріпленою чуйністю мусить зустрінути український нарід в теперішній момент усіх запроданців та зрадників, а в пригожий час караюча рука української народньої справедливости дасть відповідь на їх злочини.

У глибокій вірі в перемогу нашої ідеї заявляємо, що з вибраного шляху революційно-визвольної боротьби не зійдемо і не уступимо та що випровадимо український нарід до рішаючого бою, що принесе перемогу Української Національної Революції, відбудову Української Самостійної Соборної Держави та дасть добробут, свободу і щастя всьому народу.

Постій, в січні 1943. р.

Слава Україні - Героям Слава!

ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Максим Рубан

Урядуючий Провідник ОУН

ВИРОВИЙ М. В.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФРОНТ УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИЦТВА

(Розвиток і стан націоналістичних сил та наші спроможності.)

Сучасна війна на сході Европи приносить українському народові дві чужі системи: німецьку й большевицьку. Обидві системи намагаються використати для себе українські народні маси та насильно утримати їх під своїм пануванням. Системи ці однаково ворожі українському народові та його інтересам. Вони несуть політичне й соціяльне поневолення народніх мас України та намагаються зробити з них рабів і наймитів на власній землі, щоб відтак легше було їх знищити. Для українського народу немає жодної різниці між т. зв. УССР, що за брехливою ширмою означає московську колонію, і колоніяльним німецьким Райхскомісаріятом. Тому обом цим системам виповідає український нарід нещадну боротьбу та протиставляє їм ідею ***Української Самостійної Соборної Держави (УССД),*** як ідею національного відродження, політичної і соціяльної свободи українських народніх мас.

Як большевицька, так і німецька система, є висловами хижацьких імперіялізмів, пуждених клік комуністичної і націонал-соціялістичної верхівки, що, розплутавши війну і проливаючи море народньої крови, хочуть поневолювати народи та встановити нове рабство на землі. До них долучуються усі білогвардійські попутчики імперіялізму, що в ім'я нової царської тюрми народів хочуть запрягти народні маси до воза своїх імперіялістичних цілей. Сюди належать теж різнорідні агентурні групи, що мають полегшити ворожим імперіялізмам поневолення українського народу. Все це є системи чорної реакції та поневолення, що сприсяглися, щоб знищити на Україні передові ідеї поступу, народньої свободи та зіпхнути український нарід до ролі раба на своїй землі.

З усією рішучістю протиставляється свободолюбивий український нарід цим реакційним системам та висуває гасла ***свободи народам і людині,*** права всіх народів на національні держави на своїх етнографічних територіях, свободи вибору політичного та соціяльного ладу та кличе другі вільні народи до безоглядної боротьби проти ворожих хижацьких імперіялізмів та проти воєнного терору імперіялістичних клік.

На своїй етнографічній території український нарід висуває ідею Української Самостійної Соборної Держави як ідею прогресу та політичної і соціяльної свободи українських народніх мас. Українська Самостійна Соборна Держава покінчить з поневоленням українського народу та створить умови свобідного розвитку для всіх його верств. Це буде держава селян, робітників і інтелігентів України, що не допустить ні до якого національного, чи соціяльно-економічного гніту. УССД — це держава свободи, праці й справедливости всіх її громадян.

Це є вихідні положення українського націоналістичного руху. Рух цей знає довгі шляхи свого розвитку. Від часу, коли впала Українська Народня Республіка під переможними ударами ворогів українського народу, український нарід ні на мент не покинув ідеї своєї незалежної держави. Протягом 23 років большевицького панування український нарід вів невпинну боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу. Боротьбу цю вело в першу чергу ***українське село,*** що ніколи не погодилося з большевицьким пануванням на Україні. Могутнім полум'ям підіймалися раз-у-раз селянські повстання на Україні. Вони проходили під керівництвом тих, що приймали збройну участь у Визвольних Змаганнях 1917-23 років і не склали зброї перед окупантом. Селянські повстання на Україні були не тільки протестом проти економічного грабунку та уярмлення селянина, проти продналогів і проти колективізації, — це була також боротьба проти кацапсько-жидівських комісарів, проти нищення українського самостійницького елементу.

Відповіддю Москви на боротьбу українського селянства був кривавий терор, масові заслання, арешти й розстріли та пляново організований голод на Україні. Український нарід, а зокрема українське селянство, ніколи не за-

будуть пам'ятних 1932-33 років. Організований Москвою голод на Україні (бо в Москві його не було!) — це один з найсильніших доказів справжніх замірів московського імперіялізму по відношенню до українського народу. Нічого не поможуть побрехеньки про „дружбу народів СССР“, про „допомогу Москви Україні“, — коли усе московське панування над українським народом це один шлях знущань, грабунку і експлуатації.

Також і ***українське робітництво*** стало предметом безжалісного визиску московського імперіялізму. Підготовляючись до війни з капіталістичними країнами та підготовляючи комуністичні революції на Заході, Москва примушувала українського робітника працювати для тих далеких йому цілей. Так само, як хліб і сало українського селянина йшли в Москву або на підмогу комуністичним агентам Заходу, а він сам задовольнявся голодовими пайками, туди ж ішла праця рук українського робітника. Тому його зарплати йому не вистарчало на прохарчування себе й рідні, тому не було йому за що вдягнутись, тому душився він по кілька родин в одній квартирі, в той час, коли життьова площа робітництва Москви стало зростала.

Але подібно, як український селянин організував повстання, нищив хліб і господарський реманенит та не віддавав його Москві, стаючи до одвертої боротьби з її імперіялізмом, так і український робітник ставив організований опір грабіжницькому визискові та вів вперту боротьбу зі стахановщиною, соцзмаганнями, „добровільними позичками“, з московсько-жидівськими наганячами та з усіми іншими засобами поневолювання українського робітництва.

В цей спосіб наростала здорова реакція українських селянських і робітничих мас проти московського імперіялізму. Це відроджувалася українська національна ідея, це ***родився український націоналізм як здоровий народній рух,*** що виплинув з бажання українських народніх мас боротися з окупантом та жити вільним державним життям на своїй землі. Зроджений серед народніх мас, український націоналізм дуже скоро знайшов своє оформлення в українській літературі, письменстві, науці та серед ***української інтелігенції.*** Ідеї і організація Братства Українських Державників (БУД), Спілки Визволення України (СВУ), ідеї Єфремова, Хвильового, Влизька, Косинки, Фальківського, Шумського, Волобуєва, Скрипника, Любченка і других — це ідеї, що з часом перероджуються в могутню течію українського націоналізму. Ідеї ці проходять також в політичне й господарське життя українського народу, про них починають говорити широкі маси, що ідеї ці відчувають і ними починають жити.

Це була вже одверта загроза для панування Москви на Україні. Тому Москва почала організувати удари. Економічно — це значить колективізація і нове покріпачення українського селянина. Політично — одверта боротьба з українським націоналізмом. Слідують масові репресії, процес членів СВУ, масові розстріли і заслка української інтелігенції. Це є рік 1929. Почавши від того року, репресії на Україні не перериваються. Вони доходять вершка, коли в 1933 році Хвильовий і Скрипник поповнюють самогубство, а в 1934 р. Москва розстрілює десятки провідних українських письменників і діячів, між ними Влизька і Фальківського. Нова хвиля репресій відживає в 1937 році, коли гине Любченко.

Ці репресії не спинили однак розвитку націоналістичної ідеї. Бо це народня ідея, і треба було б знищити весь український нарід, щоб знищити український націоналізм. А цього навіть Москва не зуміла досягти. Знову і знову відроджувалася націоналістична ідея і полонювала собою все нові маси українських селян, робітників і інтелігентів. Під проводом ідеї українського націоналізму творився один революційний фронт українського самостійництва як фронт всіх верств українського народу у їх боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу.

Ідея українського націоналізму і український націоналістичний рух охопили всі українські землі. Західня Україна переживала в останньому двадцятиріччі процес великого відродження. Там українська націоналістична ідея захопила теж усі суспільні верстви та стала їх новою вірою, а організований український націоналістичний рух створив широкі членські кадри. Вже в початках 1920-тих років діє на всій Україні Українська Військова Організація, перетворена відтак на ***Організацію Українських Націоналістів (ОУН),***

що під большевицькою, а також польською окупацією організує під прапорами українського націоналізму народні маси України. На ОУН падуть незчисленні удари большевицького і польського окупанта, але знищити Організацію жодному з них не вдається. Від кулі агента Москви паде в 1938 році творець ОУН полк. Євген Коновалець, але навіть цей великий удар не знищив українських націоналістів. Він тільки послабив дії організованого націоналізму під большевицькою окупацією. До того теж причинився масовий большевицький терор та поголовне винищування української провідної верстви.

Тим не менше вибух війни приніс відродження. Вже в перші дні війни, цебто 30 червня 1941 року українські націоналісти проголошують Самостійність України і переводять організацію нового державного життя.

Але зразу почалась реакція. Новий імперіялізм заявив свої претензії на український хліб, залізо і вугілля. Німецький „визволитель" показав своє справжнє обличчя. Та не знали німецькі окупанти українського народу, коли припускали, що він дасть себе спокійно повести в ярмо. З не меншою рішучістю, як Москві, відповіли українські націоналісти, а з ними увесь українській нарід німецькому загарбникові. Бо не для того боролись ми проти московської експлуатації, щоб віддати хліб наш Берліну. Не для того стали ми проти большевицької тиранії, щоб попасти в націонал-соціялістичну казарму та стогнати під пруським чоботом. ***Вільний український нарід хоче свободи у власній державі і не дасть себе нікому поневолити.***

Сьогодні знову на всій Україні шаліє окупантський терор. Німецький наїзник вдаряє не тільки в ОУН і в українських націоналістів, але також в українську самостійницьку ідею та у весь український нарід. Подібно як терор Москви, терор Німеччини проти українських націоналістів є терором ворожого імперіялізму проти життєвих інтересів народніх мас України. Тому на зазіхання ворога поневолити Україну, а її жителів обернути в рабів, весь український нарід мусить відповісти єдиним фронтом боротьби українських селян, робітників і інтелігентів проти німецького імперіялізму і за Українську Самостійну Соборну Державу.

II.

Який зараз стан самостійницько-націоналістичних сил на Україні та які їхні можливості? Перш за все одне принципове ствердження: У сьогоднішній воєнній дійсності, коли існують ще мільйонові ворожі армії та організовані державні апарати, сили українського націоналістичного руху не вистарчають ще для негайного знищення ворогів. Вони наростають у важких окупаційних умовах, а можливості організування кадрів є утруднені існуванням апаратів окупанта, цебто його армії, поліції тощо. Крім цього, методи окупантського володіння спиняють вільну волю народу виявитися назовні, тому тільки сильніші й відважніші серед мас стають у кадри борців за УССД. Але сили окупантів ідуть до певного знищення.

Те, що в час кожного політичного поневолення народу є вирішальне, — це:
1) щоб існувала певна ***органічна ідея,*** що виростає з народніх глибин та є висловом бажань мас;
2) щоб був певний ***осередок нових революційних сил,*** що проповідує цю ідею серед мас, що організує їх до боротьби з окупантським режимом та підготовляє революцію;
3) врешті — це ***готовість народу ставати під керівництво цього осередка*** та вести організовану боротьбу за власну державу.

Це є вирішальні передумови всякої політичної акції поневоленого народу за його визволення.

Коли на тлі війни та положення на українських землях розглядати сучасну українську політичну дійсність під кутом названих вимог, то треба сказати, що усі три головні елементи, що є передумовами визвольної боротьби , у нас зараз існують та творять основи наших національних змагань за Українську Самостійну Соборну Державу.

Отже насамперед ***ідея.*** Ми сказали вище, що, в результаті розвитку і діяння націоналістичної ідеї і руху, ідея ця була впродовж останніх двох десятиріч мотутнім чинником, що визначував внутрішні бажання українських народніх мас. Як виглядає ця справа зараз перед лицем воєнних змін на українських землях?

Як сказано, довголітнє безоглядне давлення української самостійницької думки Москвою, а зокрема ліквідація провідників самостійництва, мала той наслідок, що в останніх передвоєнних роках було помітне послаблення українського націоналізму під большевицькою окупацією.

Зміну принесла війна. Українські самостійники виступили свобідно на поверхню життя. Але дуже скоро прийшов удар ззовні. Це німецький окупант в ім'я своїх колоніяльних планів на Україні вдарив по організованому націоналістичному русі, арештуючи і розстрілюючи його членів. Удар цей прийшов заскоро, поки ще в очах мас встигла відродитися Ідея Української Самостійної Соборної Держави як єдина політична програма і мета боротьби. Процес народження української самостійницької ідеї став утруднений також з уваги на третій чинник, який пригадав себе знову масам. Це були большевики. Користаючи з безглуздої колоніяльної політики німців, агенти червоної Москви почали вказувати масам на поворот московського панування як на єдиний вихід із ситуації.

Таким чином українська самостійницька ідея знову опинилася між двома ворогами, цебто між німцями і большевиками. Німці не були і не є з цього погляду страшні. За винятком платних агентів гештапо, ніхто на Україні на німецького „визволителя" не орієнтується. Агентурні і опортуністичні групи (Штепа, Мельник, Скоропадський), що проповідують співпрацю з німцями — в очах мас зовсім скомпрометовані.

Важча справа є з большевиками. Вони використовують насильства німців і намагаються приєднати маси для себе. Їм помагає факт, що вони розпоряджають державою і армією та що Москва як політичний чинник є глибоко вкорінена в частині мас на Україні. Явище це є наслідком довгого панування Москви на Україні, а зокрема насилання на Україну чужонаціонального елементу, головно росіян, як губернаторів, комісарів, поміщиків, урядовців, купців, тощо. Тому теж ця частина орієнтуєтується сьогодні на Москву як на відносно „менше" зло.

Так отже пробольшевицька орієнтація, хоч сперта єдино на короткій пам'яті мас і забріханості агентів Москви, є ще сьогодні важним чинником на Україні. Ціль большевицьких агентів ясна: йде про те, щоб здобути українські маси для боротьби проти німців, а відтак, щоб Україну тим краще поневолити. Всі, що цю підступну гру Москви зрозуміли, орієнтуються сьогодні на Самостійну Україну, як на одинокий спосіб визволити український нарід з ярма чужих імперіялізмів.

Тепер треба поставити питання про ***співвідношення сил між двома головними орієнтаціями,*** цебто між орієнтацією на УССД і орієнтацією на Москву. Отже треба ствердити, що українська національна ідея, цебто ідея УССД, має всі передумови для перемоги, Це ідея національного відродження і державного існування українського народу і усіх його верств, у яких ці основні права відбирали ворожі імперіялізми Москви, Варшави і Берліна. Український нарід хоче бути паном на своїй землі, і це йому належиться. Це його перше і природне право. Це теж вихідне становище нашої боротьби. Крім цього ідея УССД є в сучасну европейську добу, знаменовану розпаленими до білости хижацькими імперіялізмами, що несуть ярмо і поневолення народові і людині, ідеєю новою, прогресивною, ідеєю свободи, що нераз поривала передове людство на барикади проти тиранії. Є це ідея, що співзвучно лучиться з такими ж ідеями других народів та кличе їх на боротьбу за вільні національні держави на своїх етнографічних територіях. А треба прийняти, що, в результаті шаління сучасної імперіялістичної війни, в результаті кривавих жертв мільйонів, киданих на смерть імперіялістичними кліками, в результаті давлення народів касарнянськими системами сучасної Европи, в результаті фізичного і морального змучення народніх мас, гасло свободи народів і людини буде гаслом, під яким будуть проходити національні революції в Европі.

Так поставлена справа дає українській національній ідеї великі шанси у її боротьбі проти сучасної Німеччини і Москви. а зокрема проти комплексу москвофільства на Україні, як ідеї наскрізь ***реакційної.***

Врешті, сучасний стан по той бік східнього фронту. Орієнтація мас на Москву, зв'язана з існуванням нормального державного й мілітарного осе-

редку, яким тепер є большевики. Коли б большевиків розбили, то відпала б основа до тієї орієнтації. Ситуація зміниться теж, коли німці будуть відступати. Чи тоді зросте орієнтація мас на большевиків? Ні, бо фактом є, що московський осередок тримається сьогодні не тільки внутрішнім терором Кремля, але теж певними ідейними елементами. Головно обороною перед німецьким поневоленням. Коли німецький окупант, що своєю політикою мобілізує большевикам маси, послабне або буде падати, буде також відпадати ідея оборони перед інтервентом в очах мас, та виростатиме серед них страх перед відновленням знаного вже червоного терору і бажання боротьби проти нього. Коли на цей ґрунт падатимуть гасла свободи народів, а з другого боку, коли внутрі будуть діяти відосередні, значить українські, грузинські і другі сили, а назовні буде діяти більше або менше пропаганда аліянтів, яку маса прийматиме як добру монету, то сила московської орієнтації не тільки на Україні, але й у цілому світі буде дуже скоро спадати.

Окремою справою є голосний тепер поворот т. зв. „пробольшевицьких симпатій“ на Україні. Ці т. зв. „симпатії“ наростають у зв'язку з наступом большевиків. Але тут йде не про справжні прихильні настрої мас для червоної Москви, але про страх перед большевицьким терором. Коли большевики будуть змушені знову відступати та коли ворожі большевикам сили, зокрема українські революційні сили зростуть до тої міри, що зможуть виступити одверто проти московського окупанта, тоді в народніх масах зникне страх перед большевиками і віра в їх непереможність, а скріпиться переконання про наші спроможності поставити опір Москві та будувати власну державу.

В одній ситуації позиція українського народу була б дуже тяжка, а іменно тоді, коли б большевики, йдучи за відступаючими німцями, обмежились походом тільки до Збруча або коли б були такою моральною здоровою і здисциплінованою армією, що їм в Европі ніхто не міг би протиставитись. Але щодо першого, то це є можливе тільки у випадку большевицької слабости, а тоді, значить, український нарід мусить виступити проти них революційно з повними шансами на перемогу. Натомість щодо другого, то, по довголітній війні і виснаженню, важко це допустити. Крім цього, тоді мали б большевики до діла зі з'єднаним фронтом европейської оборони і аліянтами. Полишаючи навіть на боці справу аліянтів, цебто західньої інтервенції, опір проти большевиків знутра народів буде стало зростати в міру, як буде зменшуватися німецька небезпека. Бо не на те народи ці борються сьогодні проти німців, щоб завтра віддати себе добровільно большевикам.

Сьогодні позиція ідеї УССД ще важка, бо, позбавлені в останніх передвоєнних роках своїх провідників східньо-українські маси не мали ще нагоди її належно пізнати, а німці безоглядно давлять, отже своєрідним виходом являються „не так то вже злі“ большевики, коли ще до того вони розпоряджають вишколеним пропагандивним апаратом, грішми, партизанщиною тощо. Тим не менше навіть в такий важний час, безоглядно давлена німцями і пропагандивно поборювана большевиками, знаходить в теперішній момент самостійницька пропаганда бажаний відгук серед народу. ***Там, куди вона раз дісталась, ніяка сила не може її виперти.*** Це незаперечний факт.

Врешті, на зріст української національної ідеї серед мас впливає теж довге тривання війни. Хоч існують засадничі різниці між українськими масами в 1917 р. і тепер, тим не менше тодішній приклад дуже повчаючий. Ми сьогодні певні, що переломовий момент на сході у формі заломання воюючих сторін принесе величезний зріст сили ідеї УССД серед мас, та що тим разом він буде йти скорше, ніж в 1917 р., цебто достатньо скоро, щоб зорганізувати власну державу, поки зорганізується якийсь новий московський осередок і імперіялізм.

Стільки про ідею та про відношення до неї українських народніх мас. А тепер про ***зорганізований осередок революційних сил,*** що має стати керівником національної революції на Україні та довести до відбудови УССД. По півторарічних досвідах війни на сході, не підлягає сьогодні жодному сумнівові, що осередком цим є якраз ***революційна Організація Українських Націоналістів (ОУН).*** Це одинока організована політична сила, що не зважаючи на одержані удари і страти, видержала тверді умови боротьби на Україні під німецькою окупацією та одинока твердо стоїть при ідеї УССД проти всіх ворогів українського народу.

Це не є декляративно-агітаційне ствердження. Далеким від життя доктринерам полишаємо теоретичні дискусії на тему, чи самостійницькими силами побіч революційної ОУН є теж тупцюючі в німецьких передпокоях різнородні опортуністичні партії, що, мовляв, визнають ідею самостійної України, але з „тактичних“ міркувань співпрацюють з німецьким окупантом. Для нас вони збанкротовані партійники, що спекулюють гаслом самостійної України в своїх паперових програмах та розраховують в цей спосіб на обманювання мас. Хто в Берліні хоче випросити Українську Державу, той не самостійник і за Україну не бореться.

Велика революційна ідея Української Самостійної Соборної Держави вимагає революційних, справді самостійницьких сил. Вони сьогодні організовані в більшій або меншій мірі по всій Україні і стоять під прапорами одної революційної організації, якою є ***ОУН.*** І це є поруч ідеї ***другий великий шанс українського народу.***

В час, коли на сході Европи ідейно крахують ворожі Европі системи німецького націонал-соціялізму і московського большевизму, український нарід виступає з прогресивною ідеєю УССД та кличе всі народи до боротьби за власні національні держави. З другого боку, коли старі організовані сили ворогів України, головно Москви і Німеччини, скривавлювані в сучасній імперіялістичній війні, послідовно йдуть до сталого послаблювання, а на сході Европи немає ще жодного поза Україною політичного осередка, що виступив би проти дотогочасної реакції поневолення та проповідував би новий лад, — український нарід розпоряджає одним організованим революційним осередком, з широко розбудованою сіткою кадрів. Це суть великого шансу українського народу перед лицем дальшого можливого розвитку політичних подій на сході.

Вкінці справа відношення українських народніх мас до ОУН як осередка, що організує національну революцію. Про справу цю не треба багато говорити, бо відношення мас до ОУН випливає з їх відношення до української національної ідеї. А про це ми вже вище писали. Український нарід глядить на ОУН як організатора боротьби за УССД. Кожний, хто визнає ідею Самостійної України, визнає теж ОУН. Тільки ті, що сьогодні ще падуть жертвою брехливої большевицької агітки, орієнтуються на Москву. Тим не менше українська національна ідея здобуває серед широких народніх мас все нових визнавців і борців та могутньою хвилею пориває за собою всю Україну. В парі з цим могутніє в очах мас ОУН як керівник нашої визвольної боротьби.

III.

Перспективи? Ми сміло глядимо в майбутнє і будуємо на тривких вартостях та основах, що їх творить сьогодні на Україні українська націоналістична ідея і організований націоналістичний рух. ***Ми продовжуємо організувати революційний фронт українського самостійництва,*** цебто всіх здорових на Україні сил, готових до боротьби за УССД. Ідея УССД — це ідея революційна, бо вона виступає в яскравому запереченні сучасного політичного стану на Україні та повертає українському народові право власника на своїй землі. Вона революційна, бо виходить з конечности перебудови дотогочасних умов політичного поневолення сходу Европи та кличе вільні народи до організації вільних національних держав. Врешті вона революційна своєю соціяльною і устроєвою постановкою, що організує свободу людини, її право на вільний розвиток та заперечує всі авторитарні, касарнянські системи поневолювання індивідуальности.

Революційний фронт українського самостійництва спертий на існуючих вже організованих кадрах українських самостійників-націоналістів, що творять хребетний стовп самостійницького руху і організують боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу.

У цій боротьбі йдуть українські націоналісти з цілим народом, цебто з усіми, хто заінтересований в відбудові УССД. Український націоналізм — це рух народніх мас України, що прагнуть жити вільним життям, і його коріння у народі. Він не має нічого спільного з реакційними системами націонал- соціялізму і фашизму і є органічним українським твором.

Організовані українські націоналісти борються за інтереси українського народу, і тому їм чужі є всі ідеї панувати над народом. Вони тільки організують боротьбу проти окупантів України, притягаючи до неї ввесь нарід, всі його верстви, нікому не відмовляючи права до цієї боротьби, та підготовляють ***українську національну революцію.*** Воля українського народу висуне в дні революції провід України і покличе найкращих синів народу до керми української держави. Тому ми проти накидування народові самозванчих „вождів", а за вірну й тривалу боротьбу плече-об-плече з народом, проти його ворогів, в ім'я вільної України.

Наша ідея, наша існуюча і діюча організація самостійницьких кадрів, розкинена по цілій Україні, наш тривкий звязок з народом — це реальні основи самостійницької політики, що дозволяють нам сміливо глядіти в майбутнє.

До цього причиняється теж сучасна воєнна ситуація і тенденції її розвитку. На наших очах кривавляться і виснажуються два найбільші імперіялізми, завзяті вороги українського народу. Щораз більше оманливими виявляються надії німецького загарбника — тривало здобути для себе скарби української землі, а з народу зробити слухняних рабів. Тому знову на Україні підносить голову червона Москва. Вона готує новий обман трудящих мас України і поневолення нашої батьківщини. Але так само, як від двох майже років, йде завзята боротьба українського народу і цілого сходу Европи проти німецьких окупантів, так теж сьогодні серед українського народу, як і всіх народів Европи, наростає опір проти можливого большевицькопо наїзду. Врешті поважною пересторогою для большевицьких надій стоїть західній світ, що сьогодні під його ударами виснажуєтьсе німецький імперіялізм.

В цій ситуації міцніє серед народніх мас ідея УССД. Її давлять теперішні окупанти. Її намагається теж знищити Москва. І хоч сьогодні маси, в розпуці перед німецькими ударами, наставляють ще вухо большевицькій агітці, то тим не менше ідея УССД є достатньо сильною і притягаючою, щоб в критичний момент сучасної війни запалити собою Україну. Серед більш несприятливих умов прожив український рарід вже один раз таке відродження в 1917 р. Але те, що зараз найважніше, це факт, що ідея Української Самостійної Соборної Держави вже сьогодні є єдиною, на якій проходить організування самостійницьких сил українського народу в один революційний фронт. Він створюється навколо і під керівництвом Організації Українськых Націоналістів, що веде український нарід до боротьби за його інтереси та підготовляє Українську Національну Революцію, що знищить ворожі імперіялізми на Україні та відбудує Українську Самостійну Соборну Державу.

САДОВИЙ В. В.

ДО ОСНОВ НАШОЇ МІЖНАРОДНЬОЇ ТАКТИКИ

Кожна закордонна політика залежить в першу чергу від політики внутрішньої. Внутрішня політика говорить про внутрішні сили кожного народу, а ці знову рішають про те, які можливості має даний нарід на закордонно-політичному відтинку боротьби. Знову тактика закордонної політики приймає до уваги кожночасне міжнароднє положення та визначає поодинокі напрямні й засоби боротьби.

Наша тактика на міжнародньому відтинку боротьби є в зв'зку з цим результатом двох головних чинників:

1) нашої мети, за яку ми змагаємося;

2) кожночасного міжнароднього укладу сил.

В основу нашої міжнародньої боротьби кладемо Українську Самостійну Соборну Державу, а як засіб до досягнення цієї мети визначуємо власні сили українського народу. Це є наше вихідне становище.

Але одночасно ми знаємо, що держава таких розмірів і такого значення, як Україна, може повстати лиш в особливих міжнародніх обставинах, в ситуаціях, які створять передумови для того, щоб оця власна сила України могла виявитись та довести до повстання самостійної держави. Прямо кажучи, це — розрахування кожного поневоленого народу на війну, що несе зміну кордонів, що послаблює сили ворогів та творить сприятливі умови для тих, що хочуть будувати новий лад.

В цей спосіб відкриваються в наслідок війни для поневоленого народу такі два головні шанси:

1) велика диспропорція між його силами і силами його ворогів зазнає щораз більшого вирівняння на користь поневоленого народу, бо війна веде завжди до ослаблення політичних, мілітарних та господарських сил держав, що приймають в ній участь;

2) війна, зокрема в кінцевій своїй стадії, коли навіть малі сили приходять до голосу, підносить вагу кожного поневоленого народу, та створює для нього сприятливу нагоду стати союзником держав, які кілька років тому на таких партнерів навіть не дивилися.

З цих тверджень випливають два висновки, що їх як напрямні мусить прийняти кожна закордонна політика поневоленого народу:

1) у трудних воєнних умовах створити й забезпечити існування своїй власній організованій силі, готовій виступати тоді, коли для цього буде відповідна нагода;

2) своєчасно забезпечити для себе всіх можливих союзників, що заінтересовані у розбитті наших ворогів або хоч би у зміні ненависного політичного укладу сил.

Пригляньмося ближче до обох цих завдань, беручи в основу нашу сьогоднішню дійсність, та спробуймо накреслити напрямні нашої тактики на міжнародньому відтинку боротьби.

В першу чергу знайдім відповідь на те, ***що*** в наших, цебто загальноукраїнських, умовах буде тією силою, яка в критичний для сучасної війни момент вирішить наше майбутнє.

Щоб окреслити цю силу, треба насамперед зробити деякі ствердження що до сучасного воєнного стану та до положення на землях, головно на ОСУЗ.

Сучасна війна буде тривати довго, та її вестимуть найкрайнішими методами, аж до повного знищення противника. Звідси висновок, що вона принесе величезне матеріяльне, фізичне і моральне вснаження всім, що в ній приймають участь. В такій ситуації навіть невелика організована сила, що виросте й виступить на Україні, буде мати великий шанс на перемогу.

Це перший висновок для нашого твердження про українські можливості на сході.

Другий висновок каже, що з огляду на большевицьку школу, східньоукраїнським масам мусять бути кинені такі гасла, що будуть висловлювати їх підсвідомі і й свідомі бажання та підготовлять їх до боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу.

Врешті третій висновок, який каже, що іменно з огляду на большевицьку і німецьку минувшину українських земель, яким обидві ці системи принесли терор і застрашення мас — не треба виключати небезпеки — щоб на Україну не вдерлася хоч би тільки переходово в перші дні розвалу на сході навіть противна їй по душі і ворожа, але сперта на чужих багнетах сила (нпр. білогвардійці, чи другі будівничі „нової Росії").

Робимо заключення: Українською силою, яка в критичний час покінчить хаос на Україні та дасть основи під будову української держави, буде: 1) невелика, але одною залізною волею споєна революційна організація, що 2) буде визнана зразу цілою Україною, завдяки своїй, перед тим проведеній пропагандистській і організаційній роботі та завдяки висуненим перед тим і захоплюючим маси кличам, і 3) яка буде достатньо вкорінена в середовищі, а воно буде вважати її настільки своєю, себто відповідаючою його бажанням, що стане на її послуги та протиставиться разом з тим всім старим большевицьким володарям, а також усім можливим німецьким, англійським, білогвардійським, чи польським „варягам".

Питання, як вирощувати таку силу, належить до питань нашої внутрішньої політики.

Тут займемось лиш питанням де ці сили мають повстати та як їх треба зберегти, щоб у відповідний момент вони були на Україні. В цей спосіб доходимо до основної проблеми нашої закордонної політики, себто до нашого ставлення до чужого світу, головно до воюючих сторін.

При розгляді цієї проблеми мусимо вийти з одного вирішального сьогодні твердження, що в теперішній час Україна не може заявитися по жодній стороні фронту, та не може в'язати своїх планів з виграною або програною котрої-небудь зі сторін, бо жодна з них не заняла бажаного нами становища до проблеми української державності. З зовнішнім світом, себто з усіма державами й народами ми можемо говорити тільки на площині державної самостійності України. Це є наш принцип. Те, що відтак може слідувати, себто співпраця, спільні приятелі і вороги, відповідальна українська політика може приймати єдино на цій площині. Інші моменти, устроєві, ідеологічні і подібне не грають тут ролі.

Але з другого боку досвід повстання незалежних держав вчить, що від принципового поставлення справи поневоленим народом, до визнання незалежної держави другими державами-союзниками, дуже велика віддаль. Її заповнює підготовча фаза співпраці, а про те, як тут треба поступати, рішають вимоги тактики.

Що така тактична постановка є грою повною небезпек, це кожному ясно. Про це таки найбільше, здається, могли б говорити самі українці, з огляду на їхню довголітню політику у відношенні до Німеччини. Треба ствердити, що сам підхід українства до Німеччини, як до держави, що мала бути заінтересована в повстанні української держави— був хибний. Гріх цей в'ється крізь останні десятиріччя української політики. В сучасній війні є остаточно розкриті німецькі карти.

Єдиним фактом, що у фіналі цієї політики рятував честь українства, був акт проголошення самостійності в дні 30 червня 1941 р., що показав всім нашим ворогам, які намагалися це опрокинути, що українська політика була таки самостійна і ні від кого незалежна. Не можна одначе забувати, що акт цей заіснував проти волі німців, себто всупереч дотогочасній українській політиці. Тому також він знаменує здоровий зворот у відношенні українства до Німеччини. Для нас не підлягає жодному сумніву. що це був один з найсильніших заходів, що може нам уможливити виступ по другій стороні барикади і на міжнародній арені взагалі.

Отже тактика допускає підготовчі потягнення, що ведуть до здійснення дальших цілей. Тому що політика — це гра сил, і тільки сил, та що вона виключає всі інші мотиви, не може тут бути ніяких гарантій, що така підготовча акція, в яку політична організація змушена ангажуватися, хоч не має ще в руках твердих гарантій у формі офіційних деклярацій, — принесе певні успіхи. Тим не менше її треба вести якщо поневолений нарід не хоче лишитися осамітненим на міжнародньому полі.

Як ця справа виглядає в нашій сучасній дійсності?

Коли майбутній історик буде писати історію наших днів, запише, що сучасна війна, а що найменше розвиток її перших літ, поставив Україну в одну з найтрудніших міжнародніх ситуацій, що їх знало колинебудь минуле українського народу. Ми знаємо дуже добре, що несе нам московська, або німецька окупація. Тому не тут нам треба шукати виходу. Його сьогодні немає теж по англійській стороні, бо ніяка держава не заміняє реальних ще сьогодні і існуючих большевицьких полків за симпатії неочеркненої української стихії. Це буде так довго, як довго Англії треба буде у цій війні сильної Росії.

Ці твердження можуть бути для нас прикрі. тим не менше вони правдиві. З другого однак боку вони зовсім не говорять про безвиглядність нашого положення. Річ в тому, що сучасний стан не має в собі жодних ознак стабільності, що йде війна, яка напевно дуже ґрунтовно змінить ситуацію. Тому ми не потребуємо сьогодні пробивати мура головою, ми не потребуємо нікому накидуватися. Натомість щодо можливості німецької або большевицької окупації, то треба зазначити, що нам немає жодного глузду розглядати сьогодні проблеми, котра з окупацій для нас страшніша. Ми знаємо, що Німеччина на Україні, це значить колонія, знищення української провідної верстви,

обернення народу в рабів, і т. п. Большевики теж знищили б, хоч може в інший спосіб верхівку, а масу, зокрема слідуюче покоління, намагались би для себе приєднати методами, що їх ми вже пережили. Це було б нищенням українського народу та перетворюванням українських мас у безвольне знаряддя московського імперіялізму.

Наше ставлення до обох цих можливостей заключається в одному слові: боротьба. Натомість, коли б ішло про те, щоб при помочі котрого небудь з наших окупантів хотіти будувати Україну, то тут не може бути жодних сумнівів: там не має нам чого шукати. Тільки в дуже критичній для обох окупантів хвилі, вони можуть йти на уступки Україні. Але тоді є питанням, чи нам доцільним буде з ними в'язатися. Цею справою зокрема, коли йде про німців, ще займемося.

Де отже треба шукати виходу? Значить:

1) де має повстати українська сила, що в рішаючий момент взяла б владу в руки на Україні;

2) коли й з ким ми можемо в'язатися в наших планах державного відродження України.

Сила, яка рішить долю України, організується і повстане на Україні. Це твердження не є труїзмом. Це треба ствержувати, щоб розбити існуючі зокрема на ОСУЗ надії на якусь мітичну, зовнішню силу. Україну не врятують ніякі закордонні, американські чи канадійські легіони, навіть, якщо б до їх повстання дійшло. Вони можуть стати тільки помічною силою.

З цього твердження висновок для нашої закордонної політики такий:

1) мати ясний образ розвитку воєнних подій і памятати, що головним ворогом України є завжди той, хто здобуває перемогу на сході, все одно, як він називається.

2) усі свої, хоч би тактичні й підготовчі потягнення на закордонному відтинку формувати так, щоб не підорвати основи для повстання, організування і збереження основних сил революції, які сьогодні можуть нарости тільки на землях.

Що говорять обидва ці твердження? Вони говорять, що ми мусимо правильно схоплювати тенденцію розвитку подій, що мусимо здобувати якнайбільше реальних доказів для передбачення результату війни, щоб з одного боку не за пізно скерувати всі наші удари на одного найбільшого ворога, а з другого боку, щоб зайво не кривавитися в боротьбі з тим, кого можуть викінчити інші. Так зробив Ленін, який вмів ждати, не піддаватися настроям хвилі та вести політику на довшу мету, коли дозволив білогвардійцям і українським арміям взаїмно винищувати себе і виступив щойно тоді, коли на це був час. В 1917 рр. кривавились ми на трьох фронтах, щоб остаточно всюди програти. Тоді або треба було визнати за опору Антанту, отже й Польщу, та відмовившись від заходу все поставити на схід. Або треба було пустити большевицькі банди на захід Европи, щоб там їм розбивали голови. На такі рішення ми тоді не здобулись і провадили політику моменту і настроїв та винищували себе до краю.

Було б нашою трагедією, коли б такі речі мали знову повторитися. Речі ці можуть зайти в двох можливостях: в большевицькій і німецькій. Себто: якщо большевики мають основно програти і тим вторувати дорогу німецькій „новій Европі", то ніхто з українців не сміє помагати німцям в закріплюванні наших кайданів. З другого боку, якщо Німеччина має програти на сході і отворити большевикам дорогу на Україну, то нашу працю треба вести під кутом боротьби з большевиками. Тоді ми нашими людськими силами мусимо так господарити, щоб їх передчасно не розтратити в боротьбі з Німеччиною, та готовитися до боротьби, що нас жде. Треба вважати, щоб не повторилась ситуація, аналогічна до того, що ми пережили вже раз в 1939 р. Нам байдуже, коли німецька божевільна політика сама себе веде до безодні, але нам зовсім немає охоти дати себе теж туди потягнути.

При тому ми не можемо забувати, що зараз німецькі шанси основно програти весь час зростають. Безперечно, що не можна легковажити німецької сили, зокрема з огляду на завзятість і безоглядність німецького режиму й проводу. Але боротьба знає свої невмолимі закони. Незаперечним фактом є, що сучасна війна набирає щораз більше характеру, знаного з історії і дуже

типового для довгих змагань, „конба д'юзір", цебто боротьби на вичерпання сил і нервів, на те, хто довше витримає. Тому теж сучасний стан німецької окупації ми мусимо використати з одного боку на те, щоб вирощувати нові революційні сили на Україні для боротьби з кожною, отже також з німецькою чи большевицькою, окупацією, з другого — не допустити до передчасного зужиття сил.

Дехто скаже: як же можемо ми протидіяти всім цим небезпекам нашого передчасного знесилення? Безперечно, у відношенні до німецького відтинка це дуже важко, бо годі нам витягнути з німецької армії всіх українців, що стоять в її рядах, але, коли йде про московську небезпеку, то в наших руках дуже багато засобів на те, щоб під сучасною німецькою окупацією вирощувати нові революційні сили для майбутньої боротьби з большевиками, як і на те, щоб в теперішніх умовах їх зберегти. Про конечні жертви кожної боротьби тут не говориться. Щоб, однак, оминути зайві жертви, треба вміти холодно й правильно оцінювати потреби сучасної дійсности, не гонитися за дрібними успіхами, вміти розрізнити істотне від неістотного та зберегти сили для вирішньої розправи.

Нашою силою буде те, що встигнемо зорганізувати на теренах теперішньої німецької окупації. Це буде справжня революційна сила, що буде боротися за Самостійну Україну. Крім цього, наша сила — це ще всі ті кадри фахові та військові, що зараз по большевицькій стороні фронту. Але все це буде лиш допоміжна сила революції, якій щойно треба буде дати гасла і вказати цілі й шлях боротьби.

Від того, чи обидві ці сили знайдуться в вирішальний час на Україні, цебто чи виростуть, знайдуть спільну мову і перетворяться в одну міцну організацію, буде залежати успіх України.

Стільки про нашу силу та про те, наскільки її вирощення і збереження залежить від нашої тактики у відношенні до чужих і ворожих сил. А тепер про співпрацю з другими для відбудови української держави.

Отже, в першу чергу Німеччина. Тут не багато прийдеться говорити. З українського боку була зроблена в 1941 р. поважна спроба співпраці з Німеччиною. Спробу цю легковажно відкинено, а українські самостійницькі змагання брутально потоптано. Сьогодні нам ясне: з теперішнім урядом Німеччини, цебто з націонал-соціялістами, морально обтяженими своєю ідеологічною дурійкою про вищість своєї раси та про свою місію на сході, при відомій крім цього світові німецькій політичній глупоті, — не можна поважно говорити.

Що до большевиків, то ми не маємо впливу на те, що відбувається по другій стороні фронту.

Врешті Англія. Сьогодні в англійському світі офіційно ще нам місця немає. Ми сказали вже, чому. Сьогодні існують ще большевики, як поважна мілітарна й політична сила, яка б'є німців. Друге: сьогодні існує ще Німеччина, також як поважна політична й мілітарна сила. Або інакше: перед англійським світом питання української держави виринає в двох можливостях:

1) коли большевики програють, а англійці будуть розглядатися за новими спадкоємцями сходу,

2) коли німці остовно програють, а большевики будуть сунути на Европу.

Це може не статися, коли б: 1) у випадку большевицької програної, Англія ставила на єдину білу Росію; коли б 2) большевики по своїй перемозі над німцями були так ослаблені, що не мали б сили йти на Европу. — Тоді англійці могли б не мішатися до справ большевиків, що вдоволились би Збручем. Це однак мало правдоподібне, бо Англія була завжди заінтересована в розчленуванні й ослабленні европейського континенту, а не в його консолідації. Крім цього вона має з Росією старі порахунки за Індію і Близький Схід. Треба отже сумніватися, чи у випадку німецької програної Англія допустить до консолідації Сходу, коли до того большевики виявились такими сильними.

Чи це є орієнтація на Англію? Ні. Але це вимога приготуватися до цих можливостей, що їх по всім, на аналізі дійсности опертим, факторам повинна принести сучасна війна. В основі такої постановки лежать історією під-

тверджені закони европейської політики, а зокрема англійської традиції.

Треба ствердити, що сучасна Англія б'ється проти Німеччини так само, як ця Англія билась в минулих століттях проти Еспанії, Голляндії та Франції. Це є боротьба проти найсильнішої держави Европи, байдуже, хто нею є. В останніх десятиріччах пальму першенства посягає Німеччина, тому проти неї скеровується англійська політика. В цій своїй політиці орієнтується Англія на реальні европейські сили, що теж заінтересовані в тому, щоб одна така европейська сила не сконсолідувалася. Нічого дивного, що сьогодні Англія ставить на большевиків. Вона ставитиме на білогвардійців, якщо ці будуть достатньо сильні, щоб протиставитись німцям. Вона, однак, може ставити теж на поодинокі національні твори, якщо ці будуть представляти якусь реальну силу.

З другого боку, в ім'я своєї політики рівноваги сил, виступить Англія напевно по стороні німецького національного уряду проти можливої Німецької Республіки Рад, що відкрила б большевикам шлях аж до Гібральтару. В цьому забезпека проти того, щоб Німеччині у випадку програної був нав'язаний дуже важкий мир. Бо Англія напевно не схоче скріпляти Росії коштом німців. З тієї причини вона буде ставити скоріше на розчленування сходу, ніж на консолідацію.

Такі є основи нашої співпраці з другою стороною барикади. Від неї ми не можемо ждати жодних благодатей, основа наших успіхів лежить в нас самих. Але в трудній міжнародній ситуації, труднішій, як те, що коли-небудь переживала Україна, ми мусимо шукати виходу у широкий світ. А вихід цей напевно є. Бо суть міжнародньої політики поневоленого народу лежить в тому, щоб знайти созвучні сили, що теж заінтересовані у зміні існуючого стану та зв'язати їх спільними інтересами зі своїми змаганнями за державність.

Вкінці ще один відтинок праці нашої закордонної політики. Це поневолені народу заходу і сходу. Проблема ця вимагає окремого трактування. Ми обмежимось лиш деякими ствердженнями.

Схід. Проблему нашої міжнародньої тактики на сході треба розглядати на двох відтинках: московському і поневолених народів сходу Европи.

Насамперед треба ствердити, що наше наскрізь негативне ставлення і боротьба з Москвою, як з осередком ворожого нам імперіялізму і з усіма агентурними силами цього імперіялізму на Україні, не можуть вплинути на наше принципове ставлення до російського народу на його етнографічній території. Український нарід визнає право російського народу на власну національну державу на російських етнографічних територіях. Це принципове ствердження випливає з нашої міжнародньої концепції сходу Европи, побудованої на вільних національних державах всіх східніх народів. Цю політичну концепцію на сході ми ставимо як найбільш прогресивну ідею сучасної доби згідно з давно висунутими гаслами „свободи народам і людині". В порівнянні з цією ідеєю, що має запевнити свободу національного і індивідуального розвитку на сході, червоний московський імперіялізм, а також білогвардійська военщина є ідеями наскрізь реакційними, що змагаються за поневолення вільних народів сходу.

Мир і спокійне життя може заіснувати на землях російського народу як і на цілому світі щойно тоді, коли на етнографічних землях кожного народу створяться національні держави, що будуть організувати власне життя на своїх землях та не будуть шукати щастя в розбійницькому імперіялізмі. Це буде новий лад европейського сходу. Шлях до нього веде крізь скінчення другої імперіялістичної війни, що ведеться за чужі народнім масам цілі, крізь національні революції всіх народів на сході проти ворожих імперіялізмів Москви і Заходу.

Наше ставлення до поневолених народів сходу. Тут йде про европейську частину російської імперії, цебто про білорусинів та балтійські народи, про кавказькі народи, а також про народи російської Азії. Шлях їхнього визволення веде крізь національні революції. Сьогодні український нарід приносить їм ідею спільної боротьби проти московського імперіялізму і проімперіялізмів заходу в ім'я вільних держав сходу. Ми мусимо протидіяти тому, щоб московський або німецький імперіялізм використовував народи для

своїх цілей та казав їм кривавитися за них у сучасній війні. Тому ми мусимо освідомлювати підбиті народи сходу про підступний маневр німецьких т. зв. легіонових акцій, як теж протинімецької партизанщини, веденої під большевицькими гаслами в ім'я реставрації нового московського імперіялізму. Поневолені народи вже доволі кривавились за чужі інтереси, їм треба тепер організувати власні сили для боротьби з ворожими імперіялізмами під гаслом національних революцій на сході в ім'я відбудови національних держав.

Український нарід висуває гасла національних революцій, даючи всім поневоленим народам нову політичну концепцію перебудови сходу Европи. В цей спосіб український нарід переймає ініціятиву у боротьбі всіх народів сходу за своє нове обличчя, найрішучіше протиставляючись всім реакційним гаслам червоного московського імперіялізму або відгріваної білогвардійської воєнщини.

Захід. В той час, коли український нарід з другими народами сходу лучить ідея спільної боротьби проти Москви, на заході нашим спільним ворогом є Німеччина. Її ідея т. зв. нової Европи — це найчорніша реакція, що хоче довести до поневолення всі народи Европи. Тому боротьба проти німецького імперіялізму створює важливу площину наших спільних акцій з народами заходу.

Друга спільна площина — це боротьба проти большевицького імперіялізму. Завданням нашої міжнародньої політики є усвідомити народи заходу про небезпеку, що загрожує їм теж від большевицької експанзії, метою якої є підбій цілого світу. Правда, це твердить також німецька пропаганда, але тільки для того, щоб мобілізувати західні народи до боротьби з большевиками, дістати ці народи під свою команду та їх порабщити. Тому шлях до визволення західніх народів іде крізь **одночасну боротьбу проти обох імперіялізмів під гаслом національних революцій всіх народів Европи** та побудови нового европейського ладу, опертого на вільних національних державах та на свободі вибору політичного і соціяльного устрою.

Нарешті наше відношення до західньо-европейських народів, як зрештою до всіх других народів, зумовлене їхнім ставленням до української державности. Тільки на площині визнання за українським народом права на власну державність можлива наша співпраця з оточуючим світом.

* * *

Ми накреслили основи нашої міжнародньої тактики, виходячи із сучасного стану на наших землях, з положення у воюючій Европі та із завдань української закордонної політики.

Перед лицем цих істотних факторів завдання нашої міжнародньої політики звучать:

а) на українських землях, окупованих ворожими Україні імперіялізмами, створити й забезпечити умови для вирощування, організації і збереження потрібних нам організованих кадрів під кутом близького виступу, без існування яких неможлива ніяка успішна закордонна політика;

б) ломити обручі нашого міжнароднього відокремлення та зберігаючи основні принципи нашої державної незалежности, вести підготовчу акцію на теренах наших майбутніх союзників;

в) організувати союз поневолених народів заходу і сходу для спільної боротьби за новий европейський лад, побудований на принципах права кожного народу на державну самостійність та свободи вибору політичного і соціяльно-економічного устрою.

„На Сході Европи нема колоній ні для кого, а хто їх там шукає, той знайде тільки чорну землю на могилу“.

(М. Колодзінський „Українська воєнна доктрина“)

СТЕПАНІВ О. І.

За правильний підхід

Український політичний рух увійшов уже в таку стадію росту, коли справа Самостійної України перестала бути тільки святковою фразою і „недосяжним ідеалом". Вона стала реальною програмою політичних змагань цілого нашого народу. В кожній ділянці індивідуального чи суспільного життя, українець натрапляє сьогодні на гостре і настирливе питання державности. Воно „вилазить" скрізь, при кожній нагоді і в усяких обставинах, виринає як питання, ясно окреслене, що може бути заспокоєне тільки такою самою ясною відповіддю. Для хитких комбінацій і політичної спекуляції сьогодні немає місця. Ані під советською окупацією, ані в сьогоднішній новій дійсності ніхто з політично думаючих людей не дурив і не дурить себе, що існують можливості для політичного виграваня чи для симбіозу української політичної програми з програмою окупантів України.

Якраз політична активність українського народу, що має своїм джерелом його глибоку політичну свідомість, надає українській державно-політичній справі характеру реального чинника в сучаснім укладі політичних сил. Цей стан спонукує інші народи рахуватися з нами як з певною політичною силою і брати до уваги цю силу при ставленні своєї політичної програми чи акції. Це ставить в свою чергу гостру вимогу до нас — остаточно окреслити наше ставлення до інших народів. Особливо ясно і чітко треба нам визначити наше ставлення до неукраїнського населення, що живе на українській етнографічній території.

Донині ставлення української суспільности до живучих в Україні національних меншостей розвивалося „само собою" і укладалося на різний лад. Все це диктувалося скоріше расово-чуттєвими моментами ніж політичним розсудком і застановою. Наслідки є такі, що зараз ті відносини майже в жодному випадкові не відповідають сучасним нашим політичним потребам.
Є випадки, що національні меншості починають виявляти високе заінтересування українською політичною справою, шукають знайомостей, зв'язків і т. п. Це заінтересування йде часом так далеко, що поодинокі особи, знайшовши зв'язок, просять прийняти їх в члени політичної організації, що хочуть боротися за українську справу. Так далеко посуваються тільки одиниці, одначе коли зважити, що подібні випадки з одиницями мають місце на тлі позитивних настроїв до української політичної справи серед загалу меншостей, то треба собі усвідомити, що це є дуже позитивне явище. Одночасно мусимо собі сказати, що все це створило властиво саме життя. Позитивних настроїв серед меншостей не можемо вважати успіхом нашої політичної акції, бо досі не було в нас плянової політичної акції, спрямованої на приєднання національних меншостей до української державної справи. Ми свідомі того, що й настрої меншостей зумовлені ростом політичної активности українського народу, що не будь цієї активности, то ніхто не звертав би на нас будьякої уваги, подібно як це ділось н. п., років сто тому чи хоч би навіть п'ятьдесять. Одначе, які це великі успіхи ми могли б сьогодні мати, коли б ми не задовольняючись тільки тим, що нам приносить час і обставини, почали плянову і продуману політичну акцію серед національних меншостей.

Дехто може сказати, що так як було досі і є ще зараз, повинно бути і далі, що ці речі треба залишити самому життю і обставинам. Дехто навіть думає, що з нашого боку не потрібна жодна акція, бо не ми до меншостей, а вони до нас повинні йти, як до господарів української землі. Мабуть, виходячи з такого переконання, дехто з нас пробував ставити до меншостей далекойдучі вимоги. В проєктах аграрного устрою резервувалося землю тільки для українців, для неукраїнців допускалося за цим проєктом право на землю тільки тоді, коли вони під час революції і державного будівництва заслужать собі таке право своєю участю в українській національній революції. Наведені програмові міркування мали місце в час нашої цілковитої пасивности по відношенню до меншостей. Як можна було говорити про будьякі обов'язки меншостей по відношенню до української національної революції

в той час, коли тим меншостям ніхто ніде і ніколи не з'ясовував цих обов'язків, ба що більше, коли їм ніхто не говорив не то що про українську революцію, але про найзагальніші політичні змагання українського народу.

Гріхів на відтинку нашого ставлення до меншостей у нас не мало. Їх більше „невольних", як „вольних". Той стан, що є зараз, не відповідає нашим політичним потребам і його рішуче треба змінити. —

Загальною прикметою українства в період нашого відродження була пасивність, а коли пізніше приходила ідея, то вона мала скоріше оборонний характер. Сепаратизмом окреслювалося це не тільки тому, що це були змагання за відокремлення від чужих національних державних організмів. Сепаратизм і конспірація були і є подекуди по сьогоднішній день притаманні майже для всіх форм нашого національного життя.

Може в цей період кволості така тактика була доцільна. У всякому випадку, вона була оправдана. Та неоправдана нічим і недоцільна вона по сьогоднішній день, коли українство виросло в силу здібну не тільки до оборони, але й до наступу.

Зараз ми в наступі, це правда. Та про те, щоб наш наступ не виявлявся у формі гайдамаччини т. зв. спонтанного вибуху, котрий попереджує глухий гнів і зловіща мовчанка, при всій зовнішній пасивності, він повинен розгортатися відповідно до стану наших сил. Духом наступу повинно бути пронизане все наше життя, не говорячи вже про політичну роботу в чистому вигляді. Коли йде про цю роботу, то вона в жодному разі не сміє бути глибоко закритою від очей своїх і чужих. Коли з відомих причин мусить бути законспіровано багато організаційних і персональних справ, зв'язаних з нашою політичною боротьбою, то в жодному разі не сміє бути законспірований сам факт нашої боротьби, наші гасла, наша програма.

Широко поставлена політична пропаганда повинна весь час тримати в напруженні не тільки українську суспільність, але й населення наших земель неукраїнської національності. Це мала б бути головним чином пропаганда української державної ідеї. А вести її повинен кожен. Пропаганду цю він повинен вести не тільки словом, але й своїм поступуванням, а в першу чергу своєю поставою. Сучасний тип українця — це тип людини, певної своєї особистої і національної гідності, гордої за велике історичне минуле свого народу, готової в кожних обставинах до останнього боронити своє власне право і право свого народу за вільне, свобідне й гідне нашої боротьби життя.

Таке повинно бути наше ставлення до своїх і до чужих, до наших друзів і ворогів. В такий спосіб повинні ми зустрічатись і наладнувати наші відносини до неукраїнського населення наших земель. Нажаль у нас в цьому відношенні ще дуже багато не вистарчає.

Брак нашого вияву назовні і ця зовнішня пасивність осмілює ворожо настроєні меншості вести на наших землях свою політичну пропаганду, ворожу нашій державній справі. В наслідок цього стану, меншості рішуче не ворože до нас наставлені можуть хитатися у виборі між нашою і ворожою для нас концепцією державності на наших землях.

Щоб відносини на цьому відтинку могли змінитись, треба нам нарешті вийти з невластивої психічної постави. На місце скритості і замкнутості та зовнішньої ніби пасивності на відтинку меншостей мусить прийти активне ставлення цілої суспільности і кожної одиниці зокрема. Високий потенціял нашої національно-політичної енергії мусить знайти свій повний зовнішний вияв, а слідом за тим все наше життя набере розмаху і наступу.

Це одна з перших передумов необхідних для того, щоб ставлення наших національних меншостей до української державності уложилося позитивно.

* * *

Ідеологи і теоретики нашої політичної думки, шукаючи елементів національної сили, дошукувались також причин наших невдач у минулому. Коли йде про Революцію і останні Визвольні Змагання, то причиною невдач була слабість тодішньої політичної верхівки, а вона полягала в її пацифізмі і космополітизмі. Звідси прийшов логічний висновок про те, що т. зв. шовінізм-як вірність єдино і тільки свому національному ідеалові, це позитивно діючі

чинники в житті народу. Підмічення цих соціологічно-політичних явищ правильне, ствердження слушні. Вони давали змогу бачити історичні події в реальному образі, даючи змогу правильно їх розуміти й оцінювати.

Одначе в політичній практиці оці теоретичні здобутки нашої політичної думки спричинилися до багатьох труднощів і прикрих помилок. Примітивна думка розуміє їх і інтерпретує на свій лад, Те, що для політично думаючої людини є тільки методом чи ключем у підході до історично-політичних явищ, примітивна людина розуміє, як готову розвязку всіх біжучих політичних питань, як практичну програму. Розумовання того типу людей скорочене і просте — українська державна справа занапастилась пацифізмом і космополітизмом політичних провідників минулого, котрі давали себе обманювати замаскованим російським шовіністам і імперіялістам. Раз у світі діє і перемагає засада національної виключности, котра проявляється в імперіялізмі, давай тоді якнайбільше шовінізму і імперіялізму у нас.

Треба тільки подивитись з якою самовпевністю викривляється у нас невірно деякими одиницями гасло: „Україна для українців“ — значить все, що неукраїнське, не зважаючи на національну приналежність, це непотріб, що мусить з України щезнути. Як? Просто — „або стати одного дня українцями, або вийти з України на чотири вітри“.

Живе нпр. в Україні одна національна меншість в кількості около 40 тисяч; це давні колоністи, культурне хліборобське населення, що міцно зжилось уже з українською землею і українським сільським оточенням. Ставлення цеї меншости до політичних змагань українського народу наскрізь льояльне, а то й прихильне, подекуди навіть активно прихильне. По національності, це одна з тих меншостей, що народи їх ніколи не загрожували в минулому українській народній справі і нема найменших даних для того, щоб колись у майбутньому міг виникнути між нами будьякий конфлікт. Значить є необхідні умови для доброго співжиття і тільки від нашого такту залежатиме, чи дана меншість включиться у процес наших державних змагань, чи Україна її для них стане другою батьківщиною, котру вони від щирого серця полюбили і готові були б у кожну хвилину за неї боротися і її захищати.

Для нас іменно тільки це важне, а не національне чи культурне обличчя меншости. Вона може і повинна зберегти його відповідно до свого внутрішньо-духового стану. Ми навіть повинні дати тій меншості потрібні для цього умови, а в заміну за це вона дасть потрібне нам політичне ставлення.

У час большевицької окупації деякі колонії згаданої меншости активно допомагали українській політичній роботі, а по розвалі большевицького режиму багато молодих чоловіків зголошувалось добровольцями до українських військових частин, котрі почали формуватися. Треба тільки сасу і відповідного такту з нашого боку, щоб цей процес поширився і поглибився.

Нажаль у нас ще немає відповідного зрозуміння цієї справи. Багато ще зберігає до даної меншости негативне ставлення, а то й дозволяє собі вчинки, котрі можна назвати хіба політичним злочином. Нпр. в час набору на примусові роботи до Німеччини українські „патріоти“ такого типу визначають весь контигент робітників з даної меншинної оселі, потираючи від вдоволення руки; що у них із села не пішов ніхто на роботи.

Інша картина: З терену ніхто не пішов на роботи добровільно. Приїхали жандарми і стали ловити силою. Українці скоро зорієнтувались і, повідомивши один одного, чмихнули в ліс. Скропилось усе знову на меншинній колонії, бо там люди нічого не знали і їх, непопереджених, виловили мов курчат. І знову наші „патріоти“ радіють, що чужим коштом оминули халепи. Ціле горе, що ось такому „патріотові“ і „політикові“ годі втовкмачити, що він грубо помиляється в своїй роботі.

А коли б так не цей наївний і шкідливий „патріотизм“ і політична дурість, тоді мали б ми цілком відмінну картину: наші хлопці разом з „чужими“ не йшли б добровільно на роботи, а коли треба було б ховатися, то ховались би солідарно. Коли ж їхали б на роботи, то знову ж разом, в одному возі, при одному станку працювали б, їли б у таборі одну страву, а радше терпіли б один голод, тужили б за одною батьківщиною. Так міцніла б і росла дружба у щоденному житті, так родилася б і росла дружба політична. Тоді наше горе було б їхнім горем, наша радітть їхньою радістю, наш ворог їхнім ворогом, наша мета була б їхньою метою.

Таким і тільки таким шляхом ідучи, можна включити в процес боротьби за Українську Державу також і національні меншості, що живуть в Україні. Тільки в такій атмосфері вони стануть патріотами української землі і Української Держави.

Крім власних гріхів не бракує нам і позичених у чужих. Бувають випадки, коли суспільність дуже швидко сприймає чужі думки. Це має місце особливо тоді, коли ці думки нароблять дуже багато шуму у чужих і стають „модними". Для „моди" колись захоплювалось в нас дрібне міщанство чужими доктринами соціялізму, для моди дехто захоплюється фашизмом і німецьким націонал-соціялізмом, не думаючи над тим, чи ці рухи відповідають нашій натурі і потребам, чи ні.

Некритичні і політично неграмотні люди вважали навіть довший час, а дехто може й сьогодні думає, що український націоналізм, це рух ідентичний з фашизмом, чи націонал-соціялізмом. Очевидно не потребуємо тут навіть доводити абсурдність такої думки, породженої тільки політичним анальфабетизмом. У той час, коли Міхновський із своїми друзями клав основи ідеології, програми і тактики українського націоналізму в „Самостійній Україні„ та ставив практичну нашу політичну акцію в Р. У. П. і У. Н. П., про теоретиків і творців фашизму і націонал-соціялізму не приходилося й говорити, бо вони були тоді малими дітьми.

Таким робом неслушно обтяжується конто, чи пак добре ім'я українського націоналізму запозиченими Бог зна від кого політичними дурницями. І так обтяжується нпр. український націоналізм німецькою теорією расизму.

Почуття расової самобутності є мабуть у кожного народу. Одначе це почуття в жодного народу не набрало такого зовнішнього вияву, як це є у німців. Зведений до абсурдного антропологічного шаблону німецький расизм став політичним ідеалом і законом, що мав би нормувати відношення німецького народу до других народів. Наслідком цього являється повна негація всіх здобутків ненімецької культури і зоологічна нетерпимість до других народів. Сучасні керівники німецького життя щільно ізолюють свій нарід від других народів і чужих культур. Коли шукати причини такого відмежування, то їх можна знайти тільки в почутті слабості німецького народу, дарма, що його провідники проповідують сьогодні месіянізм, вищість і вибраність німецького народу. Адже є факт, що жоден нарід в світі не є так податливий до асиміляції, як німці. Поза своїм материком, а вірніше поза своєю державою вони асимілюються скоро, можна б сказати „з насолодою".

В Канаді розплилась безслідно численна німецька еміграція, в Польщі число німців стопилося за 20 літ з півтора мільйона на 600 тисяч. Все це діється при великій податливості на чужі духові впливи. Адже є фактом, що жоден нарід Европи не піддавався у такому відсоткові впливам московського большевизму, як німецький, що жиди в Німеччині, не дивлячись на малий чисельний стан, могли були так сильно опанувати політичне і культурне життя країни.

Як реакція проти цього зродився націонал-соціялізм. Це розпачливий крок елементів, що хочуть таким чином рятувати свій нарід.

Непевність за свій народ у німецьких провідників знайшла свій чіткий вияв якраз тепер в часи переможних воєнних походів, коли німцям довелося зустрічатися віч-на-віч з іншими народами і то маса з масою. Що німецькі провідники непевні за свій нарід, свідчить цілий ряд „ізоляційних" зарядженнь зі славетних „нур фір дойче". Вони твердою рукою згори ізолюють німецьку людину, боячись за те, що може з нею статися. В інструкціях для тих, що їдуть на Україну говориться про те, щоб триматись осторожно від місцевого населення, а в одній точці є мова про те, щоб особливо вистерігатися української інтелігенції, бо вона вміє впливати на чужинців і їх опановувати. Знаючи своїх людей, їх призвичаєння до схеми та писаної букви, інструкція в дванадцяти точках розробляє справу в деталях, наказує триматися у відношенні до місцевого населення гордо, та звисока, радить навіть як поводитися у відношенні до жінок, що працюють в бюрах, де шефами є німці, бо й тут є небезпека, що німців можуть взяти, так би мовити „під спідницю".

Колосальних зусиль прикладається сьогодні до того, щоб сепарувати

німців від оточення і тримати їх в межах своєї духової спільноти. Отсе все є справжньою основою німецького расизму, що нормує ставлення німця до зовнішнього світу.

Зрозуміла річ, що все це для нас чуже й противне. Противне воно нам не тільки тим, що німецький расизм звертається і проти нас. Чужий і противний нам німецький расизм як соціологічне і духове явище. І коли у німців він має свій грунт у специфічному психічному стані суспільності, у нас він позбавлений всяких основ і не має жодної мети.

Він у нас не міг би ніколи зродитися, ані ніколи також не може прищепитися.

Биті завжди і всіма, зберегли ми себе, як окреслену цілість у всіх відношеннях, а головно зберегли свій суверенітет.

Наша еміграція в Канаді, що рекрутувалася з етнографічної маси селянства минулого віку не тільки не розплилася в чужому морі, але скоро й переможн. пройшла процес національного пробудження і усвідомлення, перетворюючись у модерну і освічену суспільність. Ба що більше, вона встигла навіть засимілювати у свою користь деяку кількість польського і німецького еміграційного елементу.

Чи відгороджуватися нам отже китайським муром від оточення, подібно як це роблять німці? Чи потрібен нам будьякий ідеологічно-расистський бар'єр і штучні заходи? Хай штучними засобами підтримують свою животність народи, загрожені процесом духової і біологічної в'ялості, де всі ці заходи потрібні.

Можуть дурити себе румуни, коли наслідуючи німецькі зразки, переконані, що творять в себе силу, подібну до тої, котру в їхньому розумінні мають німці. Може зрештою тому народові і другим подібним не лишається нічого іншого, як дурити себе фікціями та шукати в них розваги та забуття.

Для народів міцних і здорових не потрібно наркози, фікції і оман, не потрібно чужих зразків, не потрібно також чужих шаблонів.

Може й не варто про це більше говорити. Стрінувши у нас ентузіяста німецьких чи інших шаблонів, можна б властиво збути його тільки співчутливою усмішкою, коли б не те, що всякі дивацтва можуть нанести непотрібної шкоди. Особливо небажаними і шкідливими були б у нас тепер деякі німецькі „здобутки" на зразок гітлерівської расистської концепції і всіх практик, що з неї випливають. Переношена на наш грунт, вона заважила б у наших взаєминах із національними меншостями і створювала б на тому відтинку небажані дисонанси.

Піднести це треба радше під кутом остороги на майбутнє. Покищо у нас ці чужі впливи мінімальні. Та не зважаючи на те, їх треба ліквідувати скоро і рішуче. Занесені з чужої ниви бур'яни пересікати треба в корені, щоб часом не розрослися.

Для зміни відносин на цьому відтинку необхідно:

1) Вийти з політичного гетто, т. зн, порвати з тактикою політичного законспірування і залишення у власному колі. Українську політичну державну справу треба скрізь пропагувати, зокрема на теренах національних меншостей.

2) Треба ліквідувати шовіністичне ставлення у відношенні до меншостей, створюючи умови якнайдальше йдучої національно-культурної толеранції, не летіти на асиміляцію одиниць, натомість намагатися приєднати цілість для української політичної справи.

3) Ліквідувати прояви шкідливих чужих впливів, зокрема впливи німецьких расистських концепцій і практик, наслідувані в нас некритичними людьми, бо вони створювали б задирковато-призирливу поставу до неукраїнців і тим відштовхували б національні меншості від української державної справи.

4) Творити якнайкращі форми щоденного співжиття української суспільності з національними меншостями. Двигати з ними солідарно всі тягарі, що випливають зі стану окупації і поневолення України чужинцями.

5) Солідарно боротись з усіма проявами економічної експлуатації і проти потоптання гідності людини.

6) Боротьбі цій надавати українського політично-державницького характеру і включати в її програму життєві потреби всіх жителів України без огляду на їх національно-культурну приналежність.

ДІБРОВА І. В.

НАВКОЛО ОСІ

ДО МІЖНАРОДНЬОГО ПОЛІТИЧНОГО ТА ВОЄННОГО ПОЛОЖЕННЯ.

Після трьох літ війни вже виразно зарисувалися три головні вогнища, де зосереджується вся політична гра та воєнні дії. Перше — це боротьба за володіння в Азії, друге — боротьба за Середземне море, і третє — боротьба за простори Східньої Европи.

Безпосереднє значення мають для України під теперішню пору два другі вогнища політичної гри, чи радше воєнних дій, які приковують зараз до себе увагу цілого світу, себто боротьба за панування над Середземним Морем і боротьба за володіння над просторами Східньої Европи, куди належать і всі українські землі. Зважаючи на тісний звязок між цими театрами збройної боротьби, будемо намагатитя розглядати їх разом та вказувати на ті зазублення, що між ними витворилися. —

Проблема боротьби за Середземне Море виринула ще весною 1940 р., після приступлення до війни Італії, а ще яскравіше після поразки англійців під Дюнкірхен. Німеччина стала тоді перед ділемою: вдарити безпосередньо на Англію, переводячи висадку на британських островах, або нищити англійську імперію, опановуючи головні артерії, що їм Велика Британія завлячує свою імперіяльну потугу. Такою артерією є Середземне Море, що займає передове становище в імперіяльній позиції Великої Британії. Опановуючи Середземне Море при помочі своєї флоти, морських укріплених баз та своїх вазальних країн в Африці, Англія держить у своїх руках ключі до політичних впливів на три континенти: Европу через Балкани, Африку через Єгипет та Азію через Сирію і Суезький Канал. На Середземному морі лежать три важливі зі стратегічно-мілітарного боку позиції Англії: Гібральтар і Суез — брами до Середземного Моря та Індій, і Мальта сильно укріплена фортеця-остров, неначе контрольний пункт по середині Середземного Моря. Одночасно це море для Англії найкоротший шлях до найбагатших колоніяльних посілостей, — Англійських Індій. —

Заризикувати висадку, а в консеквенції окупацію британських островів і в цей спосіб завдати удар в саме серце Британської Імперії, Німеччина не відважилась задля недостачі воєнних і транспортових кораблів, необхідних для такої операції, а по друге, цей маневр вимагав би надзвичайно багато жертв у людях. Врешті в німецьких політичних кругах все ще рахувалися тоді з можливістю замирення з Англією. З часом ці надії на замирення розвіялися, а Англія починає скріплювати свою широко розгалужену політичну та мілітарну акцію на Балканах. З другої ж сторони таку саму політичну акцію розвивають там потайки большевики, вдираючись своїми впливами у балканські краї, продовжуючи тим самим давну політичну лінію царської Росії.

В результаті німецької політичної та мілітарної протиакції, Німеччина опановує балканські краї і тим самим велику частину північного побережжя Середземного Моря. З окупацією Крети англійців викинено з північної частини Середземного Моря, а Німеччина мілітарно виграла перший етап боротьби за Середземне Море. — Та мілітарні успіхи не завжди йдуть поруч з політичними і мілітарний виграш не є ще рівнозначним з політичною перемогою. Це треба примінити до німецького виграшу на Балканах, де балканські краї Греція та Югославія, своїми симпатіями та настроями залишилися вірні Англії, через що тліє там завжди небезпечний, хоч тепер придушуваний вогонь, що при сприятлививих умовах може нагло вибухнути. Це є ті — „імпондерабілія“, що їх німці постійно переочують на окупованих теренах у своїх рахунках.

Рівночасно зі змінним щастям ведеться боротьба у Північній Африці. З часом боротьба за Середземне Море починає затягатися та входить у нецікаву мертву стадію. Причина — знову ж слаба сторінка держав осі — брак воєнної флоти. Акція летунства та підводних човнів, хоч, що правда завдає значні удари Англії, та всеж таки не може зломити її морської сили.

З весною 1941 р. стає ясним, що на випадок дальшого проволікання вій-

ни, Німеччині грозить небезпека господарсько-економічної кризи. Це, як також велетенські зброєння непевного сусіда Німеччини на сході, допроваджує до нового конфлікту з незбагнутим сфінксом, большевицькою Москвою. В цей епосіб повстає друге в Европі вогнище боротьби, метою якої, поза знищенням, а вірніше відсуненням большевицької небезпеки від німецьких границь, було створити для Німеччини сильну господарську базу, що дозволяла б їй провадити війну, не оглядаючись на те, що війна проволікається на дальші довгі роки. — Літо й осінь 1941 р. це час найбільших мілітарних успіхів Німеччини на цьому відтинку боротьби за простори Східньої Европи. Москва в небезпеці. Ленінград оточений, а найбагатіші українські землі майже повністю окуповані німецькими військами. Цей рік можна хіба порівняти з роком 1812, коли Наполеон після цілої серії перемог загрозив безпосередньо Москві.

Мілітарно Німеччина вигравала, та цих мілітарних успіхів не вміла чи вірніше не хотіла, бо це було б незгідне з її колоніяльними концепціями, скапіталізувати в політичній площині. Через свою нечувану, диковинну політику Німеччина безапеляційно політично програла на всіх дотепер окупованих теренах.

Гасла, з якими прийшла Німеччина до народів б. советської Росії, гасла про расову вищість та своєрідний месіянізм німецької нації, що його можна назвати новітнім людоїдством, запровадження колоніяльного рабства на окупованих теренах, не могли б ущасливити, навіть перед кількома віками, якихось диких африканських племен, а що говорити про застосовання цих гасел в двадцятому сторіччі до народів Европи, що так само можуть похвалитися тисячелітніми культурними традиціями, та, як би не було, незаперечним політичним виробленням. —

Німеччина показала тут, як не можна краще, свою політичну нездарність та незрілість, щоб претендувати на роль порядкуючого чинника в Східній Европі.

І неначе першою помстою за політичні прогріхи Німеччини була зима 41/42 рр,, що коштувала їй сотки тисяч людських жертв. Після зими приходить кількамісячна передишка, що була неначе німою прелюдією до драматичних воєнних дій літа й осені м. р. —

Вже тепер, коли воєнні операції перервані, чи радше незакінчені поновлюваними успіхами, можна їх доладно схопити та дати їм належну оцінку. Як це вже підкреслено, ці воєнні дії і в дальшому зосереджуються навкруги тих самих головних вогнищ: Середземного Моря і просторів Східньої Европи, з тим одначе, що операції на одному і другому відтинку пов'язані між собою в оперативних планах. Вони мали себе взаїмно доповнювати і коли б були увінчалися бажаним та плановим успіхом — без сумніву були б перехилили терезку перемоги на сторону держав осі, бодай в мілітарному відношенні. Не маючи змоги виперти Англію з Середземного Моря, Німеччина рішилась на окружний маневр. Офензива марш. Роммеля у Північній Африці творила праве рам'я держав осі. Її завданням було — викинути англійців із північно-африканських баз, загрозити безпосередньо Єгиптові та Суезові і заждати на результат операцій на східньому фронті, що творив ліве рам'я у задуманих воєнних діях. Успішний перебіг операцій на східньому фронті,де лежав тягар усіх торічних воєнних дій, мав бути завершенням цілого оперативного плану. Йшло про те, щоб ліве рам'я, тобто полудневі армії східнього фронту, продерлися до Волги, відтинаючи північні московські терени від Кавказу та Баку, головних джерел нафтового промислу, та задержалися на цілому бігу долішньої Волги. Для большевиків це був би удар, що засуджував їх на повільне конання: тепер зрозуміємо сенс цілої розпучливої боротьби обох противників за Сталінград, ключ до тамування долішньої Волги. — Дальше мав слідувати пролом через Кавказ на Баку, Іран, Сирію і Суез, ліквідуючи там всюди англійський опір. На Суезі мали б були злучитися обидва рамена в цих величезних мілітарних операціях. В цей спосіб був би лишився на сході смертельно ранений большевицький кольос, а що найважніше, цими операціями через опанування східнього побережжя Середземного Моря, — Туреччина була б змушена приступити до союзу з Німеччиною, — Суезу та Північної Африки завдано було б смертельний удар англійській морській потузі на Середземному Морі. Одночасно відкритою стала б для Німеччини

дорога до Індій. Головні вогнища европейського театру війни наблизилися б до вогнища азійського збройного конфлікту на терені Індій, що їм загрожували б із двох сторін — Німеччина і Японія. —

Так в головних зарисах представляється минулорічний німецький воєнний план, що як це сьогодні можна ствердити, не увінчався бажаним успіхом. — Не йде тут очевидно про здобуття одного чи другого міста, про здобуття менше чи більше квадратних кілометрів простору! Йде про те, чи воєнні дії 1942 р. розвинулися по такій лінії, що наближувала б цей план до скорої і незаперечної реалізації. І тут мусимо ствердити, що в теперішній фазі війни план виглядає на даремне зусилля. — Правда, німці дійшли тут і там до Волги, зупинилися на Кавказі. Але на цьому не кінець: почата з великим розмахом большевицька зимова офензива принесла поважні небезпеки для німецького фронту і його частинне заломання. Безперечно, це не значить, що німецький фронт буде цілковито зломаний. З одного боку в німців ще досить сили для оборони, з другого теж в большевиків помітне вичерпання.

А тимчасом з природньою закономірністю наростають нові духові сили молодих народів Східньої Европи і Кавказу, щоб на руїнах ненаситних імперіялізмів створити вільне життя вільних народів. —
Тут доходить ще справа північної Африки. Ситуація навколо Середземного Моря, особливо в Африці, прибрала некорисний оборот для німців. З дотеперішнього перебігу боротьби можна заключити, що, коли німцям не вдасться кинути туди більших резервів, африканський фронт буде засуджений на ліквідацію, а це одкривало б для аліянтів великі можливості для наступних операцій в Европу, будьто через Францію, будьто через Балкани, чи навіть через Італію. Між іншим ця остання опинилася в дуже некорисному положенні; поминувши її втрати в Африці, важнішим є те, що фронти пересунулися на неприємну для неї віддаль. Вистарчить згадати, що віддалення з Тунісу до Неаполю становить 550 км. до Сицилії всього 230 км! Англія використовує цю клопітливу ситуацію Італії, намагаючись відтягнути „мяких" італійців, як про це висловився Черчіль від дальшої участі в війні. Крім пропагандивних засобів, що використовують певні внутрішні розходження між італійцями та зміряють витворити ворожі для Муссоліні настрої, вживає вона також більше переконливих, а саме — своїх бомб, що ними щедро обдаровує деякі італійські міста. — Проти можливого внутрішнього заломання італійців Німеччина забезпечилась, стаціонуючи в Італії свої війська та висилаючи туди недавно Гіммлера, шефа поліції, для нав'язання ще тіснішої співпраці. —

На тлі цих драматичних дій навколо Середземного Моря зрозуміла є політична гра між воюючими партнерами за приєднання до свого табору нейтральних держав, Португалії й Еспанії на заході і Туреччини на сході. — Та не зважаючи на частинну мобілізацію в Еспанії, що має радше демонстративний характер, годі припускати, щоб Еспанія виступила активно по стороні держав осі. На це їй не дозволяють внутрішні відносини, ослаблення після внутрішньої війни, незавмерлі ще симпатії до Англії, господарська ситуація та скомплікувані соціяльні проблеми, що дожидають своєї розвязки. Врешті обидві іберійські держави залежні від матеріяльних засобів своїх колоній. Задеклярувати себе по стороні держав осі було б для них рівнозначне з утратою колоній, що потягнуло б за собою повне узалежнення їхнього економічно-господарського життя від Німеччини, що знову некорисно вплинуло б на господарську структуру даних країн. Тому не диво, що обидві ці держави за всяку ціну хочуть зберегти свою нейтральність. Чи вдасться їм оминути цей вир середземноморської боротьби, покаже щойно майбутність. —

Незвичайно цікава політична гра розвинулася за Туреччину, що займає ключеву позицію у східній частині Середземного Моря та де перехрещуються впливи Німеччини, Англії і СССР. Туреччина, навчена досвідом останньої війни, з початку союзниця осередніх держав, після програної окупована військами антанти — намагається проскочити через цю війну, зберігаючи нейтральність, щоб у противному випадку не стати тереном воєнних дій. Невдача німецької офензиви на Кавказі та перекинення центру середземноморських дій на захід відсувають бодай на якийсь час мару війни від Туреччини. —

Наше розглянення теперішнього політично-воєнного положення було б

неповним, коли б не було звернено уваги ще на один факт, що дуже часто находить хибну інтерпретацію. Маємо на гадці порівнання між здобутим тереном і населенням одної і другої сторони. Без сумніву це порівнання є корисне для Німеччини. Німці з гордістю підкреслюють, що вони здобули дотепер понад три мільйони квадратних кілометрів простору та розпоряджають біля тристапятьдесять мільйонами здібних до праці людей. В цьому однак обчисленні є одне непомітне переочення, яке значно зміняє це відношення. Не слід забувати, що виграш вирішують не порівнання мертвих цифр, але те, що за ними скривається; не сама бездушна маса, але дух її; не сам матеріяльний простір, але хто живе на ньому. Запорукою виграшу є завжди духовний потенціял людської збірноти; чи зуміє ця збірнота захопитися якимись правдами і чи є в неї готовість поставити себе на службу їм. Ось, саме німці цього не враховують та не беруть до уваги у своїх обчисленнях. Це правда, що вони опанували велетенські простори, це правда, що вони запрягли силою до своєї господарської та военної машини мільйони людей з окупованих теренів, але здобути для себе душі тих людей — в цьому навіть своїх союзників — вони не зуміли. Німці навіть не завдають собі труду, щоб глибше застановитися над цею важною проблемою. Зрешгою в часі большевицької офензиви чимало з цих просторів вже німці стратили. —

Бодай дві третини з тих багатьох людей живе іншими ідеями, за здійснення яких вони готові боротися. Найкращим доказом цього був СССР. І він панував над мертвими просторами, мертвими мільйоновими масами людей, не перенятих якоюсь одною абсорбуючою ідеєю. Велетенські цифри могли засліплювати своїх та застрашувати чужих, внутрішньої сили вони не творили.

І тому також здобутки Німеччини є покищо тільки в матеріяльній, ніколи в духовій площині. Німеччина панує над мертвими душами на великих окупованих просторах, а таке панування ніколи не буває тривким.

Навіть пангерманськими гаслами, що при їх помочі хоче Німеччина під своїм проводом об'єднати германські народи, ніхто не захоплюється. Колись гасла панславізму, так інтенсивно поширювані Росією для своїх імперіяльних цілей, находили відгомін в цілому майже словянському світі. Сьогодні пангерманська ідея не знаходить своїх визнавців у германському світі, бо всі здають собі справу з того, що за маскою пангерманської ідеї криється звичайний німецький імперіялізм. —

Як це вже згадано, на всіх окупованих теренах наростає великий духовий потенціял і тому виринає питання, в чию сторону він перехилиться? Нема сумніву, що від цього залежатиме кінцева дія теперішньої военної драми. Правда якась частина в'яже свої надії на майбутнє з виграшем Англії. Та величезна більшість, понад сто мільйонів людей, що належать до різних народів бувшого СССР, не зв'язує своїх надій ні з якою зовнішньою силою, тільки рішена сама здобути собі державне життя. Окупацію своїх земель вважають ці народи за переходові фази в боротьбі за своє визволення і відродження. Чужинне панування це неначе весняна повінь, що на якийсь час заливає чужі простори. Такі міркування історіозофічно наскрізь оправдані, бо відомо, що кожна держава, системою якої були насилля, гніт і поневолення, згори була засуджена на упадок. Не даром стара засада римського права проголошує, що підставою держави є справедливість. Така доля стрінула державу Джінгісхана і царську Москву, така доля не омине також кожної держави, шо в методах загарбування та володіння йде тими самими слідами. —

Вкінці треба ствердити, що назрівають події, які зближають політичну та военну гру до її логічного кінця. Цим кінцем буде сумерк ненаситних імперіялізмів і перемога нових, здорових ідей, що принесуть повну свободу людині, як одиниці, і народам як спільнотам. Після відограння цеї повної страхіть драми, де закінчать свої нещасні ролі її дотеперішні актори, на сцену життя виступлять нові, справді молоді народи у новій незабріханій Европі!

На манівцях опортуністичної політики

Серед безоглядного терору і насильства німецького окупанта на Україні український нарід веде боротьбу проти грабіжників під гаслом Української Самостійної Соборної Держави. Здавалось би, що в результаті грабіжницької політики німців на Україні в жодного українця не може бути сумніву щодо справжніх німецьких замірів. З другого боку для кожного, хто бачив московські знущання над Україною, а тепер переживає німецький терор, ясно, що одинокий правильний вихід та рятунок українського народу в Самостійній Українській Державі. Він знає також, що українська земля надто багата, щоб її добровільно зреклися окупанти та що тільки в безоглядній боротьбі всього українського народу проти окупантів запорука нашої перемоги.

Але є одиниці, які досі не зрозуміли цих правд. Не говоримо тут про платних агентів гештапо, що за юдин гріш продають свій нарід, про мерзенних зрадників, що власними руками помагають німецькому загарбникові закріпачувати Україну. Український нарід ніколи не пробачить цим Штепам і другим агентам їхньої підлої роботи.

Тут говоримо про тих, що начебто добрі, щирі українці, що, мовляв, готові вірно служити Україні та навіть готуються на її „вождів“, „гетьманів“. Вони тільки тої думки, що нам однак з німцями по дорозі, що німці визволили Україну, що проти німців отже не треба нам боротися і т. д. Злочин цієї групи людей полягає в тому, що вони намагаються обдурити народ, приспати його чуйність, ослабити його волю до боротьби та безборонного віддати в німецьке ярмо. В цей спосіб вони стають ще більшими шкідниками українського народу і союзниками німецьких окупантів, ніж одверті агенти. Бо в той час, коли платних агентів народ знає як зрадників, то такі політичні спекулянти прикидаються щирими патріотами та баламутять народні маси. — Ведучи боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу проти окупантів, український нарід з неменшою рішучістю мусить у власному нутрі поборювати всіх несвідомих чи свідомих шкідників й зрадників.

Мельник, який називає себе „вождем Української Нації“, належить разом зі своєю групою до цієї частини людей. Протягом останніх двох літ війни він наробив багато шкоди та вніс чимало хаосу в українську справу. Суть справи в тому, що він з одного боку запевняє що він бореться за Самостійну Україну, з другого боку веде наскрізь опортуністичну політику супроти німецьких займанців, намагаючись цю українську державу здобути листами, якими засипає німецький уряд в Берліні. Одночасно він намагається переконати український нарід в тому, що німці — це наші союзники та що вони відбудують Самостійну Україну. В кінці Мельник присвоює собі назву О.У.Н., себто одинокої революційної самостійницької організації, що бореться за Самостійну Україну, чим вносить хаос серед непоінформованих.

Найбільш характерний для всіх листів і меморіялів Мельника той факт, що в них ніколи немає ні одної згадки про Українську Державу. З цілого ряду меморандумів, зміст яких майже однаковий, наведемо один. В меморандумі в річницю вибуху війни на Сході, (22 червня 1942), написаному до мін. Розенберга, Мельник робить підсумки однорічного побуту німців на Україні і між іншим пише: „... Найважнішою подією минулого року є факт ***звільнення*** великого простору на Сході Европи, а між тим також великої частини українських теренів з московського ярма та влучення цього простору в европейську систему, для якої цей простір являється наглою конечністю, як сирівцева база та ринок збуту.... Під проводом німецьких і союзних військових та цивільних властей поступає наперід організування різнородних ділянок життя на Україні... З великою увагою слідкує український народ за спробами організування господарського життя, передовсім запровадженою німецькою стороною ***аграрною реформою*** на Україні. Він радо пішов за закликом до скріплення воєнного потенціялу в боротьбі проти Москви. ***Масово зголошувалися українці до роботи до Німеччини...*** Зорганізування фінансів, а передовсім заложення ***Емісійного Банку України*** (!) як рівнож впровадження ***українських (!) банкнотів*** знайшли в українських кругах ***належне тій акції зрозуміння.*** Відкриття наново частини шкіл та на-

укових і культурних інституцій та признання української мови урядовою збудили в українськім народі ***надію, що його культурне добро буде збережене...*** З узглядненням цього, що організування життя на Україні відбувається у воєнних часах та що звільненими від большевиків теренами тяжко рядити, слід ствердити, що протягом минулого року багато осягнено" (всі підкреслення наші, ред.)

До цих здобутків треба б ще додати ***„великодушне звільнення українців з полону"***, про яке читаємо в листі до Гітлера з 18 січня 1942. р., що був підписаний також Мельником.

Значить, на Україні все проходить благополучно. Є великі здобутки, і український народ глядить з вдячністю на своїх визволителів. Читаючи цей лист, маєте часто враження, що це офіційний звіт якогось німецького урядовця до своєї влади, яку він хоче обдурити і запевнити про німецькі успіхи на сході. Одначе під цим листом видніє підпис: „Провід Українських Націоналістів, Андрій Мельник, в. р.".

Кого хоче обманювати п. Мельник? Українські народні маси? Це йому не вдасться, бо український нарід знає, що не звільнення українських земель принесли німці Україні, а нове поневолення, та що між Москвою і Берліном немає жодної різниці. Український нарід відчув на власній шкурі, що таке „громгоспи", хто такі німецькі людолови і що таке ***„добровільний"*** ясир до ***„прекрасної"*** Німеччини. Він знає, що т. зв. „українські карбованці" — це німецькі а не українські гроші, що мають служити воєнним потребам Німеччини, а не України, що т. зв. „розбудова шкіл і наукових установ" — це масова ліквідація вищого і середнього шкільництва на Україні, ***це замкнення УАН в Києві, це бандитський грабунок українських музеїв і пр. і пр.*** Врешті український нарід знає, що німецьке панування на Україні це одна експлуатація і терор.

Все це знає український народ, і тому його п. Мельник не обдурить. Не обдурить він також німецького міністра, бо цей напевно знає правду, бо сам же він організує ганебний терор на Україні. Тому, читаючи свідомі перекручування фактів п. Мельником, не буде він напевно високої думки про його честь.

Чого хоче Мельник від німців? Про це він завжди до них пише: пустити його на Україну і зробити його наставником, чи „вождем" на окупованих українських землях. Розуміється, під владою німецьких комісарів. За те обіцяє він німцям помогти ще краще грабувати Україну. Покищо німці достатньо грабують самі і Мельникові кажуть сидіти в Берліні. Не виключне, що під впливом некорисного розвитку подій на фронті — німці зроблять останню спробу обдурити український нарід і Мельника призначать „вождем". Так зробили вони в Норвегії і Голяндії, де їхні агенти Квіслінг і Муссерт помагають їм експлуатувати норвезький і голяндський нарід. Такого становища панського наганяча домагається від німців для себе п. Мельник. Тому й приходиться йому дальше писати меморандуми та складати заяви вірности в Берліні.

Але українські народні маси знають ціну німецьким окупантам і їх агентам. У своїй незломній волі до самостійного державного життя, український нарід відповідає німецькому загарбникові нещадною боротьбою аж до повної перемоги, а його наймитам — погордою.

Ми свідомо навели в оригіналі заяви Мельника. Їх повинні читати зокрема ті всі, що, несвідомі агентурної політики Мельника, впали жертвою його брехливої пропаганди. Звичайно, тим що йому ще сьогодні вірять, зокрема свойому низовому членству, Мельник не відкриває того, що пише він до німців, себто не признається в своєму агентурному вислугуванні перед німецьким окупантом. Для них він має фальшиві фрази про Самостійну Україну. Розкриваючи справжнє обличчя Мельника на основі його власних діл і слів, ми кличемо всіх, хто збаламучений брехливою пропагандою Мельника, а зокрема його безправним уживанням і плямленням імени О.У.Н., як одинокої революційної організації, стати на правильний шлях революційної боротьби. Сьогодні, в час жорстокого окупантського гніту, немає двох доріг до Самостійної України. Українську Державу не можна випросити у ворога. Її треба вибороти у безоглядній боротьбі проти всіх сил наїзника. Хто не хоче спокійно приглядатися, як окупант плюндрує Україну, хто не хоче, щоб його самого обернули в раба, хто гидує агентурним вислугуванням окупантові, хто щиро прагне Самостійної України, — той ставай в ряди одного революційно-визвольного фронту боротьби під керівництвом О.У.Н.

вістки

В місяці листопаді й грудні 1942. р. німецька поліція перевела у Львові численні арешти серед українських націоналістів та самостійницького елементу. Між иншими арештовано було бувшого краєвого Провідника О. У. Н. і члена Проводу Івана Климова-Легенду, якого гештапо замордувало звірськими тортурами, та визначного націоналіста Ярослава Старуха. Слідство проходить при нелюдських знущаннях гештапівських посіпак. Арештовані мають поломані руки, пальці, ребра та відбиті легені.

В часі названих арештів згинув серед невияснених досі умов один гештапівець. Не маючи жодних доказів, гештапо твердило, що вбитий впав від кулі члена О. У. Н. Пізніше однак виснилося, що для цього припущення немає жодних основ. Не зважаючи на це, безпосередньо по названій події гештапо зарядило розстріл 80 українських націоналістів і нечленів О. У. Н., що на той час перебували у в'язницях у Львові і Чорткові. Гештапівські посіпаки роздягнули в'язнів до білизни і так демонстративно везли через місто на місце розстрілу. Стріляли з кулемета так, що частина падала в яму на пів живими. Пізніше добивали пострілами з револьверів. Між розстріляними були теж старші громадяни, нечлени О. У. Н. Ближчі дані про події подаємо на другому місці.

Один з головних винуватців цього масового морду, член львівського гештапо офіційно заявив, що германський закон наказує за одного німця мордувати десятки, хочби невинних, представників поневоленого народу.

В місяці листопаді минулого року німецька поліція перевела ревізію в будинках при церкві св. Юра у Львові, замешкуваних українськими священиками. Ревізію переведено також в палаті митрополита Шептицького. Німецька поліція заявила митрополитові, що шукає зброї. Зброї гештапо не знайшло, знайшло натомість в пивницях вино, сало та харчі. Користуючись з нагоди гештапівці влаштували там на місці німецькі оргії, а решту вина та харчів забрали на машини і виїхали.

Як доносять „Львівські Вісті" з дня 20 січня ц. р. генерал-губернатор Франк прийняв делегацію т. зв. Українського Допомогового Комітету під проводом проф. Кубійовича, яка зложила йому новорічні побажання. В газеті читаємо: „В заяві проф. Кубійович висловив найщиріші побажання українського народу, щоб рік, який розпочався приніс геройській німецькій армії ... вінець остаточної перемоги. При цій нагоді проф. Кубійович дав запевнення, що українці готові у всякій можливій формі підтримувати німецьку боротьбу, про що вони вже дали доказ в минулому році. Поруч з участю в добровільній збірці кожухів і вовни для східнього фронту і добровільних здач контингенту, що відбулися без тертя, зголосилося понад 400000 працездатних українців тільки з Генерал-Губернаторства до праці в Райху ... З вдячності за велике зрозуміння, що його виявив Ген. Губернатор по відношенню до життьових потреб українського народу, українська делегація передала йому картину українського народнього мистецтва, зготовлену мистецькою рукою..."

Треба додати, що оці „найщиріші побажання українського народу" складав п. Кубійович представникові німецької окупаційної влади в той самий час, як підвладні цього п. Франка мордували в найбільш звірський спосіб передових борців за волю Українського Народу. Тому подивлялися п. Кубійович коли називає свої побажання і побажання подібних йому підголизів і запроданців „побажаннями українського народу". Український нарід може тільки одне побажати німецьким окупантам, а саме, щоб вони остаточно забралися з українських земель. Тоді Україна пригадає п. Кубійовичеві його брудне вислугування перед кровожадним окупантом.

В Полтаві перевела німецька поліція в днях 22-го і 23 го жовтня м. р. масові арештування серед українських націоналістів-самостійників, мужчин і жінок. При арештуванні поліція користувалась провокаційними методами НКВД, насиланням на різні адреси людей з кличками і т. п. Арештованим у Полтаві обіцяли, що їх повипускають, якщо вони видадуть усіх „западняків" та про все признаються. При цьому німецькі підбріхувачі говорили, що „самостійники не тільки западняки, тут на сході вони не мають чого шукати, вони тільки в нещастя втягають бідних людей, які хочуть спокою, а не якоїсь політики і самостійництва".

У Львові й багатьох містах Галичини німецька поліція в місяці січні перевела масові полювання й лови на людей до роботи. При цьому виловлювало теж політично підозрілих осіб. Це полювання получене з нагінкою прибрало досі небувало дикі форми, що майже нічим не різнилось від попередньої акції на жидів. Зараз акція дещо припинилася. Забирають одначе далі час від часу всіх людей з поїздів на різних станціях, головно на вузлових.

У селі Любича Королівська, повіту Рава Руська з невідомої причини згоріла стайня з трьома кіньми. Негайно після цього приїхав відділ гештапівців й вчинив криваву масакру. Розстріляно на місці 45 невинних селян. — Варто зазначити, що в тому самому часі це село діста-

ло відзначення за взірцеве виконання контингенту. Серед загалу українського громадянства цей масовий морд викликав крайнє обурення.

Дня 14 вересня м. р. згинув розстріляний гештапом в п'ятничанському лісі біля Вінниці окружний Провідник О. У. Н. Омелян Липовий, родом з Чортківщини.

Дня 9-го жовтня м. р розстріляло гештапо разом з жидами Окружного Провідника О.У.Н. Осипа Брижака, родом зі с. Степашки, Гайсинського району, Вінницької области.

У вересні м. р. розстріляло гештапо з Крем'янця 4-ох українських націоналістів, в тому числі Окружного Провідника О.У.Н. Андрія Куліша. Перед розстрілом арештованих піддано важким побоям.

В Межиріччі хтось вбив дня 2-го жовтня 1942. р. голову району, українця і ляндвірта, німця.

Від початку м. жовтня палять в Крем'янеччині села за те, що люди не хотять їхати до Німеччини на роботи. 9-го жовтня сам Гебітскомісар підпалив у трьох кінцях село Колодно. Згоріло лиш три хати, бо не було вітру. В днях 9-го і 11-го жовтня німці запалили такі села: Верещаки (згоріло 2 господарства), Лопушня (4 господарств), Вербовиця (4 господарств) і Бережниця (2 господарства).

До Берестя, Кобриня й Пинська гештапо вислало сто людей, які перейшли спеціяльний вишкіл в Одесі. Це колишні комсомольці, а тепер фольксдойчі. Крім того гештапо висилає по селах (4 на район) своїх агентів, молодих хлопців, які ходять в обдертих одягах поліщуків.

2 вересня жандармерія і 70 шуцманів-українців спалили село Камінку, район Кобринь. Людей в часі пожежі стріляли і кидали в огонь. Гебітскомісар видав комунікат, що с. Камінку зрівняно з землею тому, що люди не здали контингенту. З цієї самої причини спалено 8 вересня с. Річицю цього самого району і хутір Евсимовичі. Згоріло 50 господарств. Люди повтікали.

В районі Жабинка спалили німці с. Древльово. Згоріло 40 господарств і 278 осіб. Причина, це донос поміщика Маковського до гештапо, що село розграбило йому за большевиків фільварок.

У Варшаві застрілився лікар, др. Вільгельм Гіллер. — Др. Гіллер відомий багатьом українцям-емігрантам, з того часу, коли був урядовим лікарем табору українських біженців у Кракові 1939 р. Опісля був керівником лікарської палати у Кракові. Пізніше залишив різні високі партійні і фахові-лікарські становища. Причина самовбивства дуже цікава і багатомовна. Перед своєю смертю др. Гіллер заявив в гурті свойого найближчого окруження таке: я досі був гарячим ентузіястом Фірера і нашої партії. Але я бачу, як важко помилився. Через непростимі помилки ми зайшли в сліпу вулицю. Дурна політика нашого уряду поставила проти нас дослівно цілий світ. Не маємо сьогодні в цілому світі ні одного приятеля, ні одного народу, ні одної людини. Одинокі, що до нас добре ставились, були ще українці. Я знаю їх багато. Але й тих ми зробили сьогодні ворогами. Те, що діється в Україні, те що переживає терпить приязний нам до недавна український народ, — це буде на нашій історії „евіге шанде" — вічна ганьба. — Усіх зробили ми своїми ворогами. Не поможе вже нам тепер і два Фірери, Ми вже програли війну. Наша будучність страшна, немає чого жити. — По тих словах др. Гіллер відвернувся й скорим вистрілом револьвера скінчив життя...

На Закарпатті мадярський терор по відношенню до українців триває з непослабленою силою. Нащадок ідеолога і творця угрорусского напрямку ком. Козми, др. Томчані продовжує працю свого попередника. Мадяризується перш за все інтелігенцію.

З пресових русских видань на Закарпатті продовжують виходити „Русский Голос", ред. Фенцика, „Русске Слово" ред. Бродія та прорусского напрямку „Неділя", „Літературна Неділя" і „Зоря".

Румунія. Насильне стягання контингентів німцями й великі втрати на фронті народжують настрої незадоволення серед румунів. Генерала Антонеску румунські націоналісти одверто називають національним зрадником. — По прилученні до Румунії Трансністрії, засівна площа Румунії зросла на 34 відс.

Між союзниками Румунією і Мадярщиною росте напруження за Семигород. Всі румуни тої думки, що мусить дійти до збройного конфлікту.

В Сербії зросли партизанські акції полк. Дрази Михайловича.

В цілій низці італійських часописів, як фльорентійська „Лянаціоне", Лукська „Артільо", „Адріятико", „Деллясера" і інших, появилися дописи італійських кореспондентів як Асканіо Джапоні, Альфіоруссо, Манфредо Біязатті — про Україну і українські визвольні змагання.

З Миколаївської області вивезено до Німеччини більш 50000 голів худоби, ц. зн. одну третину.

Із загальної орної площі Миколаївської області 350000 га. 1942. р. засіяно лише 170000 га., себто менше як половину орної площі.

Мадярський інформаційний Бюлетень, що

виходить в Римі під назвою „Буллетіно Карпато-Данубіяно“, повідомляє, що в Україні в порозумінні з окупаційною владою працює багато мадярських священиків.

Згідно з повідомленням румунського щоденника „Порунка Времії“, в Трансністрії перебуває тепер понад 3000 місіонерів.

Райхкомісар України Кох заявив, що Україна — це не тільки сировинна і харчова база, але і терен, що „стане місцем втілювання творчого духу германців. Над Україною маїорить тепер прапор вічної Німеччини для самої Німеччини а цим самим для Европи“.

Райхсфірер СС Гайнріх Гіммлер, як райхскомісар для закріплення німецької народности, помістив в місячнику „Дойче Арбайт“ статтю, в якій каже: „Нашим завданням є не германізувати Схід, цебто накинути проживаючим там людям німецьку мову і німецькі закони але дбати про те, щоб на сході жили тільки люди справді німецької германської крови“.

Якийсь Рудольф Штиплар в статті „На слідах розсіяного німецького житла на сході“, вміщеної в „Лемберґер Цайтунг“ ч. 205, твердить що німці заснували в 1237. р. місто Холм.

Німецький інститут для питань праці плянує, що „коли по війні наладнаються краще транспортові відносини, тоді господарські голеґші будуть доброю приманою для німців, щоб вони поселювалися на Сході“.

Др. Ернст Крюґер пише в передовій статті газети „Лемберґер Цайтунг“ ч. 164, що: „райхскомісаряти Остлянд і Україна збройними чинами вермахту є втягнені до німецького східнього простору“. В ньому „лежить майбутнє німецького народу“, ... Кріпкий граничний вал німецького селянства має затримати його на віки при райху“.

Німецька преса приділює велику увагу німецькій популярній політиці. В передовиці „Дойче Україне Цайтунг“ ч. 142 читаємо, що від молодих німецьких подруж залежатиме, „щоб німецька доля після перемоги зброї була остаточно закріплена перемогою колисок“.

Автор статті „Ляндвірт за фронтом„ в „Лемберґер Цайтунг“ ч. 154 стверджує, що „українське селянство від століть звикло стояти під зверхництвом чужонаціональних князів і урядів, втратило під совєтським пануванням всяку здібність самостійно хазяйствувати“ ... „Німецькі господарські керівники мусіли кріпкою рукою хапати за чуба“.

Керівник Відділу Політики Генерального Комісаріяту Райнгардт, запровадивши групу гітлерівської молоді до Софійського Собору, представив Софійський Собор і його фрески як чистий готський зразок, просякнутий германським духом.

Кракавер Цайтунг з 10. 1. ц.р. пише під н. „Що дає Україна“: В заклику до німців в Україні державний комісар Кох зясував, як через здобуття України вдалось забезпечити Німеччину і цілу Европу перед бльокадою і в якій далекій мірі вдалось... доставити Европі додаткові харчі й Німеччині дати робітника. Цими днями повідомляє державний Комісар — 4000-й поїзд з харчами переїздить німецький кордон. Далі згуртовано майже 710000 робітників в Україні до праці в німецькій воєнній промисловості й хліборобстві. Від довгого часу безмежні можливості українського чорнозему притягнули своїм чаром також і Голляндію. Це треба завдячити перш усього Голляндській Східній Компанії... „Голляндеці, призвичаєний до тісних географічних горизонтів, перш всього цілковито губиться в тих просторах. Але також і слов'янські народи ніколи не спромоглися на те, щоб охопити ті велитенські простори. Це можливе тільки для сильних й добре технічно вивінуваних народів, так що перед германцями виринає тут гарне завдання...“

В тижневику „Дас Райх“ за 6. грудня м. р. німецький міністр пропаганди др. Геббельс обговорюючи справу саботажевих актів на окупованих німцями теренах та сил, що бор'ються з німецькою окупацією серед підбитих народів, пише: „Нова Европа це справа майбутнього, а не сучасного. Також північно-американський континент здобув щойно у війні свою сьогоднішню єдність. Суперечності, які існували між Північчю і Полуднем були в Північній Америці безсумнівно (!) багато сильніші, як сьогоднішні европейські супречності... Европа буде так довго вести війну в своєму нутрі, аж врешті пізнає свої спільні інтереси...“ Значить, ціль ясна: зробити з Европи однородну державу на взір П. Америки, під проводом Німеччини. Що це може статися тільки шляхом знищення поодиноких европейських народів це теж ясно. Але сам факт, що німецький міністр пропаганди, який іменує себе до цього ще доктором, уважає, що суперечності між американцями Півночі й Полудня були більші, як суперечності між поодинокими европейськими народами 20. віку, народами з різними культурами, окремими національними інтересами — цей факт направду розброюючий своєю наївністю. Ні, таки дурість німецьких політиків не має меж.

На цілому східньому фронті большевики ведуть офензиву. До січня ц. р. вдалося большевикам відібрати від німців велику частину теренів, що їх зайняла німецька армія в часі літньої офензиви 1942. р.Німці в прискореному темпі будують укріплення на Дніпрі і Бузі.

82

ДОКУМЕНТ ГАНЬБИ

На цьому місці наводимо виїмки з інструкції німецької поліції на Україні, виданої в листопаді м. р. Наведена інструкція своїм нечуваним характером паде ганьбою на весь німецький нарід.

1) Наші вороги: комуністи, бандерівці, партизани. Потенціяльно найнебезпечніші бандерівці. За всяку ціну знищити.
2) Школи тільки 4 кл. На другий (43) рік закрити.
3) Просвіти обсервувати. Там діють Б.
4) Відібрати культ-освітні установи, театри і кіна.
5) Якнайменше наукових інституцій, типу лабораторій і т. п. Лише для війська незаступиме.
6) В церкві не допустити до згоди.
7) Не поборювати сухіт, тифу. Закрити лікарні для населення. Здержати вивчення дальших місцевих лікарів.
8) Суди лиш німецькі. Кожний німець суддею. Для населення суди передбачені за 10 літ.
9) Хуліганство каральне лиш тоді, коли шкодить німцям.
10) Ширити аморальність, не карати за аборти.
11) Все, що має хребет — зломати. Хочемо виховати „Кнехтенфольк".
12) Партизанів і націоналістів — не допустити до згоди.
13) Контроля поїздів.
14) Сексоти — у заводах, цехах, церквах, підприємствах, бюрах і т. д. Слідкувати за ворогами Німеччини, попи на послуги.
15) Не говорити німцям із населенням.
16) Не говорити про непорозуміння в партії.

ОСТЕРЕЖЕННЯ!

В останньому часі німецька поліція (гештапо) почала організовувати сітку донощиків на всіх українських землях. Ці платні агенти виступають у різних виглядах, а найчастіше представляють себе гарячими українськими патріотами та борцями за Самостійну Україну. Одною з форм німецької провокації є намагання вербувати молодих несвідомих українців до якоїсь мнимої ,,української армії'', ,,українського війська'' тощо, що зокрема мало місце на терені Волині.

Закликаємо українське громадянство, зокрема українських селян, скріпити національну чуйність та остерігаємо від якихнебудь зв'язків з невідомими ближче одиницями. Організація Українських Націоналістів буде своєчасно інформувати українське громадянство про кожночасні форми під якими відбувається мобілізація агентів для німецького гештапо та про небезпечніших наємників німецьких окупантів, що за юдин гріш продають свою батьківщину.

Заповіді підпільної газети

Я Твій довірений приятель, що приходжу сказати Тобі слово правди, розповісти про Україну і світ, порадити, що маєш робити і як боротися за кращу долю. Не лякайся мене, бо про Тебе я нікому не скажу, але пам'ятай:

— За видавання і кольпортаж мене Твої товариші-друзі кладуть свої голови і тому бережи мене як зіницю ока!
— Обережно мене читай — в полі, або кімнаті при закритих дверях і вікнах — тихо чи шепотом, щоб ворог не бачив і дурень не чув!
— Читай швидко і другому передай, бо на мене ждуть тисячі таких як Ти і тому злочином є тримати мене: „З хати до хати, з рук до рук!"
— Передавай мене лише тим, до кого маєш довір'я, і які як і Ти після прочитання передадуть мене далі.
— Знищити мене можеш лише тоді, коли ворог наступає, а заховати вже нема часу; інакше шануй мене, бо я йду будити народ до великого революційного діла — будувати Самостійну Українську Державу.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Друже!

— Прочитай і дай другому прочитати.
— Зроби виписки і передай їх другому.
— Поширюй наші думки і ідеї в розмовах і в своїх писаннях.
— Доказуй своєю працею і боротьбою, що Ти український самостійник-державник.
— Складай датки на революційний фонд і таким чином допомагай у сьогоднішній нашій визвольній боротьбі.
Цього від Тебе бажає сьогодні Україна!

З хати до хати, з рук до рук!

ДРУКАРНЯ „НОВИЙ ШЛЯХ" ПРАГА, НУСЛЄ XVII.